

Pressuposts CAIB 2024

Informe economicofinancer

GOVERN
ILLES
BALEARIS

Pressuposts CAIB 2024

Direcció:

*Directora General d'Economia i Estadística
Catalina Barceló Horrach*

Realització Part I:

Joan Matamalas González
Miquel Quetglas Oliver
Maria del Mar Ribas

Realització Part II:

Marta Gil de Sola Rullán
Nicolas Alomar Olson

Maquetació:

Margalida Roig Servera
Fran Gracia Moreno

Direcció General d'Economia i Estadística
Direcció General de Pressupostos i Finançament
Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Palau Reial, 17
07001 - Palma
Illes Balears (Spain)
Tel.: +34.971.179500
Fax.: +34.971.176335
<http://dgeconomia.caib.es>
E-mail: informa@dgeconomia.caib.es

ÍNDEX

Part I. Marc econòmic per als pressuposts de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears de l'exercici del 2024

1. Context Econòmic	4
1.1 Internacional	4
1.2 Espanya	6
1.3 Illes Balears	7
2. Evolució econòmica recent	7
2.1 Preus de Consum	12
2.2 Mercat Laboral	12
3. Annex Part I.	14

Part II. El pressupost d'ingressos no financers. Recursos de la Comunitat Autònoma de les Illes balears de l'exercici de 2023 i previsions per al 2024

4. Introducció	16
5. El Sistema de Finançament Autonòmic (SFA)	17
5.1 Recursos del sistema de Finançament autonòmic subjectes a liquidació	18
5.1.1 Tributs cedits de l'SFA (subjectes a liquidació)	18
5.1.2 Fons de l'SFA	19
5.2 Tributs cedits de l'SFA no subjectes a liquidació	21
6. Tributs cedits fora de l'ISFA	23
7. Tributs propis	24
8. Fons finalistes	25
8.1 Fons estatals	25
8.2 Factor d'Insularitat	25
8.3 Fons europeus	26
9. Classificació econòmica dels ingressos	27
10. Annex Part II	29

1 Context Econòmic

L'any 2022 representà el retorn als nivells previs a la pandèmia provocada per la COVID-19 en la majoria d'indicadors econòmics, mentre el 2023 ja supera les fites que històricament s'havien assolit en les xifres del mercat laboral i en les del mercat turístic. No obstant això, el perllongament de la guerra d'invasió d'Ucraïna per Rússia, juntament amb la pujada sostinguda dels preus de béns de consum introdueixen llast en el creixement econòmic i els efectes negatius es poden endinsar fins més enllà del 2023.

L'economia mundial es va accelerar al llarg del primer semestre del 2023, però les perspectives de creixement s'han afeblit des d'aleshores. La política monetària, que ha augmentat el tipus d'interès oficial per fer front a l'elevada inflació, és cada cop més visible i pot afectar a la recuperació. Amb tot, es preveu que el creixement mundial el 2024 sigui inferior al del 2023. Tot i que la inflació general ha anat disminuint, la inflació subjacent continua sent persistent, impulsada pel sector serveis. Això fa que la inflació podria mostrar-se més persistent d'allò que s'esperava, amb possibles noves interrupcions als mercats energètics i alimentaris.

Els indicadors d'activitat de les economies amb major pes al PIB mundial presenten un panorama desigual, però, en conjunt, indiquen

1.1 Internacional

Segons l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), es preveu que el creixement mundial disminueixi tant aquest any (previsió anual d'un 3,0%) com el vinent (2,7%), i es mantindrà així per sota de la tendència prèvia. El creixement de la majoria de les economies avançades continuarà frenat per l'enduriment de la política macroeconòmica, el qual és necessari per frenar la inflació i situar les finances públiques en un camí sostenible. S'espera que les tensions estructurals de l'economia xinesa provoquin una desacceleració del creixement global el bienni 2023-24. Els efectes globals de l'enduriment de la política a les economies avançades s'han estès en el temps més del que es pensava. L'OCDE espera que el refredament de les pressions de la demanda ajudi a alleujar la inflació general i la subjacent a la majoria dels països del G20, en línia amb les expectatives d'estimacions anteriors.

L'economia dels **Estats Units** s'ha mostrat inesperadament resistent a la forta pujada dels tipus d'interès oficials del dòlar, amb la despesa de les llars recolzada per un descens de l'estalvi acumulat durant la pandèmia. A mesura que l'excés d'estalvi s'esvaeix, s'espera que els efectes negatius de les condicions financeres més restrictives siguin cada cop més visibles. L'OCDE preveu que el creixement d'enguany del

una pèrdua d'impuls durant la segona meitat del 2023. Els mercats laborals en general mantenen el dinamisme, amb taxes d'atur en mínims i taxes de vacants encara elevades en comparació amb els estàndards històrics. Malgrat això, el nombre de vacants ha disminuït constantment i el creixement de l'ocupació s'ha alentit. La caiguda de la inflació general està ajudant a estabilitzar o millorar els ingressos reals disponibles de les llars, però les pèrdues salarials reals dels darrers dos anys i les condicions financeres més restrictives continuen estrangulant la despesa dels consumidors a la majoria de les economies avançades, amb una notable excepció als Estats Units. La producció industrial també s'ha estancat en moltes economies.

La inflació global ha continuat baixant a molts països, impulsada per la caiguda dels preus dels aliments i de l'energia durant el primer semestre del 2023. Tanmateix, la inflació subjacent, excloent els components més volàtils, l'energia i els aliments, no s'ha alentit en la mateixa proporció. La inflació es manté per sobre dels objectius dels bancs centrals. Un risc clau és que la inflació continui mostrant-se més persistent del que s'esperava, la qual cosa significaria que els tipus d'interès s'hagin d'ajustar més o mantenir-se alts durant més temps.

PIB del país nordamericà es redueixi del 2,2% el 2023 a l'1,3% el 2024, per sota del potencial. Amb la taxa d'atur del 3,8% a l'agost, encara a prop del mínim del 3,4%, i el creixement continuat de l'ocupació, el mercat de treball continua tens. Tanmateix, la taxa de vacants va començar a disminuir i les sol·licituds d'atur van en augment. Les dades mensuals de juliol apunten a una contínua expansió de l'economia en el tercer trimestre, amb un fort creixement de la producció industrial i de les vendes al detall.

El repunt de la **Xina** per la reobertura de la seva economia després de les estrictes polítiques de la COVID-19 ha resultat de curta durada. El creixement del PIB de la Xina es va alentir considerablement fins al 0,8% intertrimestral el segon trimestre de 2023, mentre que el primer trimestre fou del 2,2%. La despesa de les llars es va mantenir moderada a causa dels resultats relativament pobres del mercat de treball, especialment per als joves, i de l'estalvi, la taxa del qual encara és elevada. El creixement de la inversió es va afeblir a causa de la poca confiança dels inversors i la baixa inversió del sector privat, especialment en el sector immobiliari. L'OCDE espera que el creixement a la Xina es vegi frenat per aquests motius, reduint-se fins al 5,1% el 2023 i el 4,6% el 2024.

L'economia xinesa està lluitant amb una crisi de confiança, amb les llars i les empreses privades centrant-se a estalviar o reduir el deute. La demanda externa també s'està debilitant, i deixa només els sectors estatals per impulsar el creixement.

Al **Japó**, el creixement del PIB va ser sòlid (1,5% intertrimestral el segon període de 2023), impulsat per la ràpida expansió de les exportacions gràcies a la reducció dels colls d'ampolla de l'oferta i a l'impuls del turisme. Cal comentar que el Japó és, de moment, l'única economia avançada del G20 sense cap augment dels tipus d'interès de política monetària. L'OCDE preveu que la millora del creixement salarial i les fortes exportacions de serveis ajudin a augmentar el creixement del PIB fins a l'1,8% el 2023, abans que el creixement torni a apropar-se a la tendència el 2024 (1,0%).

Les perspectives dels preus del **petroli** són d'un lleuger descens, però a nivells més alts dels prevists inicialment, atès que han augmentat els riscos alcistes. Després d'un mínim de dos anys de 74\$ per barril a principis d'estiu, el preu del petroli Brent es va recuperar fins als 88\$ a principis d'agost gràcies a un major consum i una disminució de les existències i a retallades de producció. Aleshores el barril es va bescanviar a 84\$ davant l'evidència d'una crisi més profunda del sector immobiliari a la Xina. Els preus de futurs han augmentat davant els signes de possibles retallades de subministrament de l'OPEP+ i apunten a preus lleugerament més alts del que s'assumia a les previsions de mitjans 2023 tant per a la resta de l'any com per al 2024.

Pel que fa al mercat de **divises**, després que l'euro cotitzàs per sota del dòlar nordamericà al setembre de l'any passat, arriba als 1,0455 €/\$, la moneda europea recupera terreny i el darrer valor disponible se situa en els 0,9405 €/\$. Malgrat aquesta variació favorable a l'euro en comparació amb l'any passat, cal comentar que el dòlar tocà el mínim al juliol (0,8885 €/) i des d'aleshores presenta una tendència de reforçament respecte de l'euro. Pel que fa a l'euro respecte de la lliura esterlina, el tipus de canvi al setembre roman a una ràtio similar a la d'un any ençà: al voltant de l'1,15 €/£. Ara bé, en els darrers dotze mesos la moneda britànica s'ha canviat entre 1,1078 €/£ el setembre de 2022 i 1,1750 €/£ l'agost d'enguany. Per tant, la tendència recent de la lliura britànica és de pèrdua de valor respecte de la moneda comuna.

L'activitat al **Regne Unit** s'ha mantingut millor del que s'esperava, tot i que els preus de l'energia i la inflació romanen elevats. El PIB real britànic va créixer un 0,1% el primer trimestre d'enguany i un 0,2% el segon en termes intertrimestrals. El manteniment de les taxes positives en la primera part de l'any ha fet que molts organismes revisin a l'alça les perspectives de creixement per al 2023. Així, l'OCDE preveu un creixement anual del 0,3% per aquest any i d'un 0,8% pel per al vinent. Malgrat la recuperació de vigor per al 2024, la projecció roman per davall del punt percentual. Cal tenir en compte que la política monetària continua endurint-se, enmig de pressions inflacionistes

persistents, i que les perspectives de comerç, inversió i productivitat segueixen sent febles.

L'economia de la **zona euro** ha perdut impuls i la demanda s'ha reduït per les pressions financeres. Després d'una lleugera contracció al quart trimestre del 2022, el PIB real de la UE va créixer un 0,1% intertrimestral tant en el primer trimestre del 2023 com en el segon trimestre. Això significa que l'economia de la zona euro només va créixer un 0,2% en el primer semestre del 2023, en comparació amb l'últim trimestre del 2022. La pèrdua d'impuls durant el primer semestre de l'any és reflex de la manca d'un motor de creixement sòlid, amb feblesa tant en l'exterior com entre els consumidors interiors. En el creixement acumulat durant els dos primers trimestres del 2023 i comparant amb els nivells del quart trimestre del 2022, només la formació bruta de capital fix i el consum públic van registrar un creixement positiu, encara que feble. La dinàmica d'inversió va ser molt volàtil entre els Estats de l'euro durant la primera meitat de l'any, amb forts descensos a Irlanda i forts guanys a Espanya i els Països Baixos. El consum privat es va estancar, la qual cosa fa palès uns preus de consum elevats i encara creixents dintre de la majoria de béns i serveis de la cistella de consum, amb l'excepció notable dels preus de l'energia. Simultàniament al manteniment del consum, les importacions van caure durant el primer semestre de l'any i l'exterior tampoc va donar suport a les exportacions. L'OCDE preveu que el creixement del PIB de la zona euro es redueixi fins al 0,6% el 2023 i augmenti fins a l'1,1% el 2024 a mesura que s'esvaeixi l'impacte advers de l'alta inflació sobre els ingressos reals. Els tipus d'interès del Banc Central Europeu semblen estar al màxim o prop d'un màxim, amb els criteris de política monetària més equilibrats a mesura que es fan visibles els efectes dels tipus d'interès més alts sobre els preus.

L'economia **alemanya** es va estancar el segon trimestre del 2023, després d'una disminució del PIB real del 0,1% en el primer trimestre. Per als dos trimestres, el creixement va ser significativament més feble del que la Comissió Europea esperava anteriorment. Les pèrdues salarials reals van continuar pesant sobre el consum privat durant el primer semestre del 2023. A més, la dinàmica feble de la demanda externa va provocar una moderació de les exportacions. El consum públic va disminuir el primer trimestre, i reflecteix la progressiva eliminació de la despesa relacionada amb la COVID-19. Per contra, un repunt de la inversió va donar suport al creixement. Les previsions de l'OCDE per al país germànic són negatives per al 2023 (-0,2%) però per al 2024 recuperen el to positiu (0,9%)

Gràcies a un fort repunt en el segon trimestre d'enguany, l'OCDE preveu que el creixement econòmic de **França** assolixi l'1,0% el 2023 i augmenti fins a l'1,2% el 2024. Cal recordar que l'activitat a França es va alentir de manera important en el segon semestre del 2022 i el primer trimestre del 2023, a causa dels colls d'ampolla de l'oferta i l'augment dels preus de l'energia i les matèries primeres. La darrera dada disponible mostra ara que el creixement del PIB es va accelerar

fins al 0,5% el segon trimestre de l'any, significativament per damunt del que s'esperava. El repunt va ser impulsat per les exportacions netes, mentre que la demanda interna es va mantenir en un perfil més modest. La Comissió Europea coincideix amb què la variació de PIB creixi moderadament durant la resta de l'horitzó previst, a mesura que la demanda interna comenci a recuperar-se. El poder adquisitiu de les llars s'ha mantingut gràcies a les mesures governamentals, als salaris dinàmics i a un mercat laboral molt favorable. No obstant això, el consum privat es manté feble, ja que les llars mantenen una taxa d'estalvi excepcionalment alta. Durant els propers trimestres, s'espera que el consum repunti a mesura que les pressions inflacionistes es dissipin progressivament i a mesura que la taxa d'estalvi de les llars torni gradualment a la seva mitjana històrica.

1.2 Espanya

De conformitat amb l'escenari macroeconòmic del Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital de 28 d'abril de 2023, el PIB espanyol repuntarà un 2,1% en el 2023 i s'accelerarà fins a registrar un 2,4% en el 2024. Aquestes xifres deixen palesa la pèrdua de dinamisme en el segon semestre del 2023, perquè, en les estimacions trimestrals realitzades per l'INE, en el primer i el segon períodes del 2023 les taxes interanuals arriben a un 4,2% i un 2,2%, respectivament. El PIB real a Espanya va augmentar un 0,6% en el primer trimestre d'enguany en comparació amb el darrer trimestre del 2022, i en el segon trimestre es manté el dinamisme amb una taxa intertrimestral d'un 0,5%.

Respecte de les previsions d'altres organismes, l'FMI preveu que l'economia d'Espanya creixerà un 2,5% l'any 2023. Aquest organisme ha corregit més d'un punt a l'alça l'estimació per al 2023, i mantén la previsió de cara a 2024 (2,0%). La previsió de l'OCDE, publicada ja a setembre, presenta unes xifres similars i preveu que el PIB espanyol creixi un 2,3% en el 2023 i un 1,9% en el 2024. Novament, s'ha revisat a l'alça el creixement del 2023, en aquest cas en dues dècimes. Les previsions de la Comissió Europea per a Espanya, publicades també en el mes de setembre, són lleugerament més pessimistes que les de l'OCDE i l'FMI. Així, per al tancament del 2023, estima l'augment del PIB en un 2,2% (una dècima menys que l'OCDE) i d'un 1,9% per a l'any següent.

Es preveu que l'expansió econòmica a Espanya sigui més moderada a la segona meitat del 2023 per causes de diferent naturalesa com ara l'esvaïment de l'impuls del sector turístic, l'activitat econòmica més feble dels principals socis comercials, l'impacte de condicions de finançament més restrictives sobre la demanda agregada i una

El creixement econòmic d'Itàlia va començar a alentir-se l'any passat, aturant el repunt postpandèmia que hi hagué (un 7,0% el 2021 i un 3,7% el 2022). Després d'una taxa intertrimestral del 0,6% el primer trimestre del 2023, el PIB italià va disminuir quatre dècimes el segon trimestre, llastrat per la caiguda de la demanda interna, especialment la inversió en construcció. Ha contribuït a aquest descens l'eliminació progressiva dels incentius extraordinaris i temporals per a la millora d'edificis decretats durant la pandèmia, els quals van empènyer l'activitat de la construcció amb força en els últims dos anys. Alguns indicadors a curt termini, inclosa la producció industrial, que feia diversos mesos que empitjorava, es van estabilitzar durant l'estiu, fet que suggereix un repunt marginal a la segona meitat de l'any. En conjunt, l'OCDE preveu que el PIB d'Itàlia creixi un 0,8% tant el 2023 i com el 2024.

dinàmica del mercat laboral més suau. El poder adquisitiu de les llars, que s'espera que es beneficiï de la reducció de les pressions dels preus juntament amb l'augment dels salaris nominals, mitiga parcialment els vents contraris al consum privat. A més, el menor palanquejament del sector privat aconseguit en els darrers anys i la resiliència del sector bancari contribuïràn a la mitigació dels riscos financers, mentre que s'espera que la implementació del Pla de Recuperació i Resiliència continui donant suport al creixement de la inversió.

Quant a la inflació, l'OCDE preveu que tanqui el 2023 i el 2024 amb un augment del 3,9% en ambdós casos. Per al 2023 és una taxa de les més moderades de les economies desenvolupades. Ara bé, de cara al 2024, la previsió passa a ésser una de les més elevades per la pressió alcista de l'abandonament progressiu de les mesures governamentals implementades per mitigar l'impacte dels elevats preus de l'energia. Quant a la inflació subjacent, disminuirà més gradualment a mesura que la repercussió dels alts preus de l'energia a altres articles, especialment als aliments i als serveis, es va mantenir durant el primer semestre del 2023. Els efectes de segona ronda sobre els salaris han estat limitats fins ara, tot i donar-se en el primer semestre d'enguany un repunt moderat, tant en termes nominals com reals.

En el mercat laboral, si bé el ritme de creació d'ocupació ha frenat el dinamisme d'ençà finals de 2022, es manté un increment per damunt del 2% interanual en el nombre de llocs de feina equivalents a temps complet. Així, l'atur, que es va reduir en el 2022 (-11,8%), en els dos primers trimestres del 2023 manté la senda de reducció (-1,5% i -5,4%). La taxa d'atur del segon trimestre se situa en el 11,6% i és la més baixa des del tercer trimestre del 2008.

1.3 Illes Balears

De conformitat amb les previsions de la Direcció General d'Economia i Estadística¹, es preveu que l'economia de les Illes Balears augmenti el valor afegit un 3,9% l'any 2023. A final de 2022 es recuperà el nivell de producció previ a la l'esclat de la pandèmia de la COVID-19 gràcies a un creixement del 14,6%, el qual s'ha d'afegir a la recuperació que s'aconseguí ja al 2021 (11,1%). Després de retornar a la senda de la normalitat, el creixement de 2023 previst implica un nivell més alt del de 2019.

Quant al creixement per trimestres, després de registrar taxes interanuals de dues xifres i d'ençà que s'ha normalitzat l'activitat econòmica, les variacions també retornen als límits històrics. Així, el creixement mitjà del primer semestre de 2023 retorna un increment mitjà d'entre cinc i sis punts percentuals. En el segon trimestre tots els sectors excepte la indústria presenten taxes superiors al 4,7%. La indústria retrocedeix un -3,5%, com es veurà amb més detall més endavant.

En el segon semestre del 2023 les Illes Balears també es contagiaren de l'afebliment de l'economia mundial, tot i que mantindran un ritme de producció elevat. Considerant aquest fet, la previsió de creixement real per al conjunt del 2023 se situa en el 3,9%. Per illes, Mallorca serà la que tindrà una variació interanual més alta (4,1%), si bé cal advertir que fou

la regió que més ha trigat en recuperar els nivells previs a la pandèmia. Menorca, que patí amb menys intensitat els efectes econòmics de la pandèmia, deixa l'estimació de creixement per al 2023 en un 2,3%, similar al conjunt estatal. Finalment, es preveu que Pitiüses incrementi la producció un 3,3% en el 2023 respecte del 2022.

El finançament de la recuperació tindrà lloc el 2024 quan el creixament a les Illes Balears superarà en mig punt la taxa prevista a nivell estatal (2,6%). Per regions, les Pitiüses mostren la previsió de creixement més destacada amb un 3,4%. En aquesta ocasió, Mallorca repunta també amb força i arriba a una estimació de creixement del 2,6%. Menorca queda una mica més endarrerida i té una previsió del 2,2%.

Quant al PIB en termes nominals 2023, se'n preveu un creixement 15,5%, amb la qual cosa situaria el valor nominal en els 39.160 milions d'euros. En el cas de complir-se les previsions, el PIB d'enguany seria el més elevat de tota la sèrie històrica. Pel que fa a l'any 2024, se n'estima un increment del 6,2%, que arribarà a superar la xifra dels 40.000 milions d'euros. L'estimació dels defactors prové del percentatge previst per al conjunt estatal en l'escenari macroeconòmic 2023-2026 elaborat pel Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital amb data 28 d'abril de 2023, que estableix unes taxes del defector per a l'any 2023 del 4,0% i per a l'any 2024 del 3,5%.

2 Evolució econòmica recent

Durant el 2022, l'economia de les Illes Balears retorna als patrons previs a la pandèmia i en la primera meitat del 2023 es manté el dinamisme que permet superar les produccions històriques. Malgrat la indústria presenta símptomes de feblesa, els indicadors d'activitat dels serveis mantenen la tendència a l'alça i indueixen optimisme per a la segona meitat d'enguany. Amb tot, cal comentar que el nivell elevat d'inflació, juntament amb l'esgotament del consum, introdueixen incertesa i poden capgirar el decurs de les previsions.

El sector **agropecuari i pesquer** tancà l'any 2022 amb una taxa de decreixement d'un 7,0% i són les branques d'aquesta activitat, juntament amb les de serveis, les que millor comportament presenten. La previsió per al 2023 és d'un 4,2% i la taxa de creixement per al 2024 frega els quatre punts percentuals (3,8%).

L'any 2022, el VAB generat pel sector de la **indústria i l'energia** presenta un creixement moderat i tanca l'exercici amb un 1,0% respecte de l'any 2021. Per bé que en el primer trimestre de 2023 s'accelera aquest creixement amb un 3,7% interanual, en el segon trimestre s'interromp la inèrcia ascendent i el VAB del sector cau un -3,5% en relació

amb el mateix període de 2022. No obstant això, les estimacions de la Direcció General d'Economia i Estadística per al final de l'exercici del 2023 preveuen un increment interanual d'un 0,3%, valor que se situa considerablement per sota del registre anticipat per al conjunt de l'economia (3,9%).

Durant el 2022 la producció industrial manté el dinamisme en paral·lel a l'activació econòmica general i intensifica el ritme de recuperació iniciat al 2021, tancant l'exercici amb un avanç interanual d'un 13,5%. Totes les destinacions econòmiques dels béns experimenten increments importants, en especial els béns de consum durador (47,8%), els de consum no durador (24,0%) i els béns d'equip (17,5%). L'energia, el principal protagonista a causa de les tensions viscudes en els mercats energètics d'ençà de 2021, registra durant el 2022 l'increment més moderat (8,0%) i arranca el 2023 amb retrocessos interanuals apreciables. Per bé que la resta de destinacions econòmiques presenten un bon comportament, durant el primer semestre d'enguany l'índex de producció industrial s'estanca amb una taxa de variació del -0,2% respecte del mateix període de l'any anterior.

¹Veure metodologia a: http://www.caib.es/altreswebs/indicadorseconomia/FitxersDG/benchmark_v2.pdf

D'altra banda, l'evolució dels preus industrials no ha seguit tan condicionada pel comportament dels preus de l'energia. Encara que la moderació del component energètic s'ha traslladat en part al sector industrial, en el còmput final del 2022 l'índex general presenta una taxa de variació interanual (2,0%) superior a la de l'energia (-2,4%). Així doncs, la pujada observada en la resta de destinacions econòmiques, especialment en els béns intermedis (15,1%) i en els béns de consum no durador (12,4%), expliquen que l'índex general del sector sense considerar el component energètic tanqui l'exercici amb una taxa interanual de gairebé el 10,0%. Al llarg del primer semestre d'enguany l'índex de preus industrials ha evolucionat a la baixa —un -12,4%— influït per la disminució dels preus de l'energia (-19,7%). En general, per bé que registren taxes interanuals positives en aquest període, totes les destinacions econòmiques —exceptuant el repunt dels béns de consum durador— tendeixen a la moderació.

L'acceleració de l'activitat econòmica experimentada el 2022 es reflecteix en la pujada d'un 9,2% de la demanda d'energia elèctrica en el conjunt de les Illes Balears (6.035,0 GW). En l'estructura de producció i demanda de les Illes s'observa un any més una forta reducció (-32,3%) de l'aportació d'energia elèctrica a través de l'enllaç amb la Península. Al 2022, cobreix únicament el 10,0% de la demanda total, quantitat que queda molt allunyada dels percentatges —aproximadament un 28,0%— dels anys 2019 i 2020. Per altra part, per bé que la generació d'energia renovable (399,4 GW) creix un 27,7% respecte de 2021, el seu pes sobre el total roman invariable i representa el 6,6%. Les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle associades a la generació durant l'exercici del 2022 (2.460,0 ktCO₂-eq) s'incrementen gairebé un 21,0%, sensiblement per sobre de l'augment de la demanda. Aquest fet s'explica per la major presència del cicle combinat en la producció d'electricitat, tecnologia basada en el gas natural que presenta un factor d'emissió prou elevat.

En el primer semestre de 2023, la demanda elèctrica acumulada en el conjunt de l'arxipèlag (2.787,3 GW) es redueix un -3,5% respecte del mateix període de l'any passat. La cobertura de la demanda de les Illes Balears a través de l'enllaç amb la Península es torna recuperar i representa el 23,7% de tot el consum. Aquest fet altera significativament el mix de generació elèctrica i la tecnologia del cicle combinat passa a tenir un menor protagonisme, amb una contribució del 53,0% en la cobertura de la demanda total —18,0 punts percentuals menys que en el primer semestre de 2022. Aquest fet, juntament amb l'augment de la producció d'energia renovable (26,2%) i del seu pes sobre el total (8,7%), expliquen que, de gener a juny de 2023, les emissions de GEH es redueixin gairebé un -19,0% interanual.

La **construcció** és el sector que, en termes de VAB, presenta l'avenç més moderat en el 2022 ja que el creixement se situa en un 1,2% interanual a causa, fonamentalment, del retraïment que registra durant el primer semestre de l'any. Amb tot, d'acord amb el càlcul que realitza la Direcció General d'Economia i Estadística, durant el primer semestre del 2023 s'intensifica l'activitat del sector i els valors registrats en el primer i segon trimestres són, respectivament, d'un 3,4% i un 4,7%. Per al final de l'exercici s'estima una pujada del VAB una mica més continguda (2,7%), lleugerament per sota de la del conjunt de l'economia (3,9%).

En un context d'intensa recuperació de l'economia de les Illes posterior a la pandèmia, el creixement observat durant el 2022 en el sector de la construcció es produeix en un clima d'incertesa motivat entre d'altres factors, per l'escalada de l'euríbor, l'atonía de les principals economies europees o l'increment significatiu dels preus dels materials de construcció. Amb tot, quant a aquesta darrera qüestió, d'acord amb una estimació publicada per *CaixaBank Research*, «el preu dels metalls industrials als mercats internacionals ha baixat de forma marcada i els mercats de futurs apunten a una certa estabilització de les cotitzacions. En aquest context, cal esperar que els costos dels materials de la construcció a Espanya es moderin el 2023.»² De fet, de gener a maig d'enguany aquesta és la tendència que ha seguit l'índex de costos del sector de la construcció i en els dos darrers mesos ha registrat les primeres taxes interanuals negatives d'ençà del mes d'octubre de 2020.

Pel que fa a l'edificació residencial, al 2022 el nombre de projectes d'obra visats (7.178) i el pressupost d'execució acumulat en el conjunt de les Illes Balears (1.435,2 M€) experimenten increments interanuals d'un 3,9% i un 1,0%, respectivament. En ambdós casos són sensiblement inferiors als registrats al 2021. El nombre d'habitatges visats al llarg del 2022 augmenta un 2,7% interanual, percentatge que en aquest cas és significativament superior a la taxa interanual registrada el 2021. Les variables relatives als projectes visats i al pressupost d'execució continuen a l'alça durant el primer quadrimestre de 2023 en el conjunt de l'arxipèlag. En canvi, el nombre d'habitatges visats registra una disminució d'un -15,1% en relació amb el mateix quadrimestre de 2022. En l'àmbit insular s'observen diferències remarcables especialment en el nombre d'habitatges en construcció. Al 2022, els visats d'obra creixen a Menorca i a les Pitiüses —amb valors interanuals del 44,0% i 55,0%, respectivament— mentre que a Mallorca davallen per tercer any consecutiu (-10,5%). En el primer quadrimestre de 2023 i en termes interanuals, la construcció d'habitatges decau en totes les illes.

D'altra banda, els certificats de final d'obra emesos durant el 2022 (3.625) s'incrementen un 15,2% respecte de 2021 i el valor de la

²CaixaBank Research (desembre 2022). *¿Cómo evolucionarán los costes de la construcción en España en 2023?*

Disponible a:

<https://www.caixabankresearch.com/es/analisis-sectorial/inmobiliario/como-evolucionaran-costes-construccion-espana-2023>

liquidació de les obres arriba a 706,2 M€, també amb una pujada interanual d'un 11,8%. En canvi, amb informació referida als primers cinc mesos del 2023, s'observa una minva en l'activitat d'edificació atès que el nombre d'habitatges acabats (1.353) supera només en un 0,1% el del mateix període de l'any passat mentre que el valor de la liquidació de les obres (284,8 M€) es redueix un -0,6%.

El refredament de l'oferta observat en els primers mesos de l'any 2023 es correspon al canvi de tendència en la demanda d'habitatges que es produeix ja a finals de 2022 i s'intensifica en el primer semestre de 2023. Considerant les dades acumulades de tot el 2022, la compravenda d'habitatges en el conjunt de les Illes Balears (17.719) encara presenta un creixement important respecte de l'any precedent, en concret d'un 25,1%. En termes relatius aquest augment és especialment rellevant a les Pitiüses (52,3%) i a Menorca (44,7%). A Mallorca, per bé que és l'illa on es concentren tres quartes parts de les transaccions, l'increment és sensiblement inferior (18,8%). En canvi, de gener a juny d'enguany la compravenda davalla amb força i se situa, respecte del primer semestre de 2022, en un -15,5% en el conjunt de l'arxipèlag —especialment contundent en el cas de Menorca (-22,4%). S'ha de matisar, de tota manera, que en el cas de l'habitatge nou els valors interanuals del primer semestre es mantenen en positiu tant a Mallorca (8,7%) com a les Pitiüses (0,4%).

Paral·lelament als processos descrits, ha continuat l'escalada dels preus de l'habitatge. D'acord amb les dades publicades pel Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana i en termes de mitjana anual, al 2022 el valor taxat mitjà de l'habitatge lliure a les Illes Balears se situa en 2.654 €/m², un 7,8% més elevat que el de 2021 i considerablament per sobre del valor de la mitjana del conjunt de l'Estat (1.741 €/m²). En canvi, el valor taxat mitjà de l'habitatge protegit durant el 2022 (1.064 €/m²) no experimenta variacions i queda per sota de la mitjana del conjunt de l'Estat (1.152 €/m²). En el primer trimestre de 2023 s'observa la mateixa tendència. El valor mitjà de l'habitatge lliure a l'arxipèlag arriba a 2.803 €/m² i representa una pujada interanual d'un 7,3% mentre que el de l'habitatge protegit roman pràcticament en el mateix nivell que un any enrere (1.067 €/m²).

En el primer trimestre de 2022 el principal tipus d'interès de referència de la zona de l'euro, l'euríbor, encara es manté en negatiu si bé, nou mesos després, l'exercici de 2022 es tanca amb una taxa del 3,018. Tot i així, la constitució d'hipoteques assolix el nivell més alt d'ençà del 2012. Aquest any el nombre total d'hipoteques contractades a les Illes Balears és de 15.507 —un 19,2% més que en el 2021— i les constituïdes sobre habitatges són 11.415, gairebé un 24,0% més que l'any precedent. L'import contractat per al total d'hipoteques registrades (4.059,4 M€) augmenta un 25,2% i un 39,2% per a les d'habitatges (2.658,7 M€), la qual cosa suposa un increment de l'import mitjà concedit del 5,1% i 12,5%, respectivament. Tanmateix, l'escalada de l'euríbor experimentada al llarg de 2023 —amb una taxa del 4,1% el mes de juliol— sí que fa efecte en la signatura d'hipoteques i, de gener a maig, el nombre de contractes en el conjunt de les Illes Balears

es desploma un -17,1% respecte del mateix període de 2022. Les hipoteques constituïdes sobre habitatges registren una caiguda encara major (-19,5%). Aquesta tendència a la baixa es reproduïx a totes les illes, de forma més intensa a Menorca. Amb tot, per bé que l'import de les hipoteques també disminueix a totes les illes exceptuant a les Pitiüses, el capital mitjà concedit s'incrementa significativament. Amb les dades acumulades de gener a maig, l'import mitjà contractat per al total de les hipoteques en el conjunt de l'arxipèlag (343,5 k€) puja un 27,1% interanual. L'import mitjà de les constituïdes sobre habitatges (249,7 k€) ho fa un 13,3%. El cas de les Pitiüses, com s'ha ressenyat, és excepcional ja que és l'única illa que no registra una disminució dels capitals contractats durant els primers cinc mesos de 2023, per la qual cosa l'import mitjà de les hipoteques és més elevat que el de la resta d'illes. En concret, de 760,7 k€ considerant el total dels contractes —amb un increment interanual d'un 90,4%— i de gairebé 424,0 k€ per a les hipoteques constituïdes sobre habitatges —amb una pujada interanual de quasi el 40,0%. D'altra banda, d'acord amb l'estadística registral immobiliària corresponent al primer trimestre de 2023, la quota hipotecària mensual mitjana a les Illes Balears és de 1.153,0 € —la més elevada de l'Estat (638,5 €)— i el percentatge respecte del cost salarial se situa en un 58,2% —un 32,3% en el conjunt de l'Estat. Finalment, l'import mitjà de l'endeutament hipotecari per habitatge a les Illes és de 230.929 € i, si es considera l'endeutament per metre quadrat, de 1.900 €.

A l'any 2022 la demanda de construcció realitzada per les diferents administracions públiques de les Illes Balears arriba a 601,7 M€ —el 2,4% de la licitació del conjunt de l'Estat— i suposa una pujada del 17,8% respecte de la de 2021. Aquest any la licitació en edificació residencial a les Illes (293,9 M€) representa el 48,8% de tota la inversió pública en construcció. Durant els primers cinc mesos de 2023, la licitació continua en augment i l'import acumulat és de 237,2 M€, un 41,5% més que en el mateix període del 2022. El volum invertit en edificació residencial (152,8%) guanya pes i representa el 64,4% de tota la licitació, gairebé 40,0 punts percentuals més que un any enrere.

L'any 2022, els **serveis** continuen impulsant la bona marxa de l'economia i el valor afegit brut (VAB) del sector registra una pujada interanual d'un 16,6%, lleugerament per sobre del valor del conjunt de l'economia (14,2%). Aquesta puïxança és atribuïble a la intensitat amb què s'han reprès les activitats que comporten més contacte social —el comerç, el transport, l'hostaleria i el conjunt d'activitats amb forta presència d'empreses vinculades al turisme— tal com evidencien les elevades taxes de creixement del volum de negoci d'aquestes empreses. En el primer semestre del 2023, es manté el dinamisme i els serveis encapçalen el creixement si bé amb registres menys elevats. Els valors del primer i el segon trimestre són, respectivament, d'un 7,1% i un 5,0%. D'acord amb els càlculs de la Direcció General d'Economia i Estadística, el creixement estimat per als serveis a l'acabament de l'exercici és d'un 4,2%, també una mica per sobre de la previsió per al conjunt de l'economia (3,9%).

Segons la informació de l'índex de volum de negoci del sector serveis (IASS), al 2022 la facturació total per la prestació de serveis i vendes de béns de les empreses de serveis de mercat no financers a les Balears creix un 42,5% interanual, 20,7 p. p. per sobre del valor registrat l'any precedent (21,8%). Un examen més detallat per branques d'activitat confirma que les vinculades al turisme i a la mobilitat són les que registren una major acceleració i totes —exceptuant les activitats professionals, científiques i tècniques— superen els nivells assolits abans de la pandèmia. El volum de negoci de les activitats administratives i serveis auxiliars —que inclouen, entre d'altres, les de lloguer de vehicles, agències de viatges, serveis de reserves, operadors turístics, etc.— puja un 109,0%; l'hostaleria, un 76,0%; el transport i emmagatzematge, un 68,1%; finalment, la facturació del comerç augmenta un 21,8%. La resta d'activitats presenten avanços més moderats: d'un 17,7% les professionals i d'un 14,8% les d'informació i comunicacions.

En el període comprès entre gener i juny de 2023, l'indicador de volum de negoci a l'arxipèlag es manté a l'alça si bé amb pujades més moderades. La variació de la mitjana del període, respecte dels mateixos mesos de l'any passat, és a les Illes Balears d'un 17,0% i a Espanya, d'un 4,8%. En aquest primer semestre, la variació de la mitjana de l'índex de les activitats de hostaleria se situa en un 16,7%. Són igualment ressenyables les pujades de les activitats administratives i de serveis auxiliars (34,7%), de transport (23,6%) i de comerç (12,5%). La resta d'activitats no arriben als nivells assolits per les descrites abans.

Altrament, l'augment de la despesa en consum i la major afluència de turistes, entre d'altres factors, expliquen que al 2022 els indicadors sectorials del comerç presentin uns resultats certament positius. D'acord amb el subíndex relatiu al comerç de l'indicador de volum de negoci de serveis (IASS), la facturació de les empreses d'aquesta branca d'activitat de l'arxipèlag registra un increment interanual d'un 21,8%, més de 9,0 punts percentuals per sobre de l'avanç registrat l'any precedent (12,5%).

Per altra part, l'avanç de l'índex del comerç al detall a preus constants durant el 2022 no presenta valors tan elevats com els de l'índex esmentat abans, però és igualment important. Així, superades totes les inèrcies associades a les restriccions a la mobilitat i al contacte social dels dos anys precedents, la facturació de les empreses comercials detallistes creix un 8,1% respecte de 2021. De gener a juliol de 2023, fins i tot s'accelera aquest creixement i el volum de negoci, en termes de variació mitjana, s'incrementa un 12,6% respecte dels primers set mesos de 2022.

El 2022 es pot considerar l'any de la normalització plena de l'**activitat turística** a les Illes Balears després de la disrupció provocada per la pandèmia a l'any 2020 i de la recuperació parcial experimentada

el 2021. Pràcticament tots els indicadors sectorials més recents reflecteixen avanços molt significatius i, fins i tot, en alguns casos s'apropen o superen també els nivells registrats el 2019. Considerant les dades acumulades de l'any 2022, l'arribada de turistes a l'arxipèlag (16,51 milions) s'incrementa un 90,0% interanual i, si prenem el 2019 com a referència, queda lleugerament per sobre (0,2%) dels arribats aquest any (16,48 milions). Si bé la taxa de creixement interanual dels turistes estrangers (108,8%) és més elevada que la dels espanyols (40,0%), aquest darrer grup ha guanyat pes relatiu els darrers anys i al 2022, amb 3,30 milions de turistes, representa un 20,0% del total, 3,0 punts percentuals més que en el 2019. Els turistes procedents dels principals mercats emissors —Alemanya i Regne Unit— augmenten, respectivament, un 83,2% i un 225,8% i conjuntament representen el 46,4% del total. En els primers set mesos de l'any 2023, el nombre acumulat de visitants a les Illes Balears (10,13 milions) augmenta un 9,0% interanual, superant també les xifres del 2019 en un 6,5%. Tant el turisme internacional (8,15 milions) com l'espanyol (1,98 milions) presenten increments similars, entorn també del 9,0%. Amb tot, en comparació amb les dades de 2019, el creixement dels turistes procedents d'altres comunitats autònomes (21,5%) és molt superior al dels turistes estrangers (3,3%).

D'altra banda, per bé que s'ha de tenir en compte l'efecte de la inflació, la despesa turística total en el 2022 (17.351,0 M€) s'incrementa un 97,2% interanual —un 5,1% respecte de 2019. El 87,7% de la despesa correspon al turisme estranger, amb un increment interanual d'un 109,0%. La del turisme nacional presenta un increment inferior (40,1%). La despesa mitjana diària per persona (159,4 €) augmenta un 14,0% respecte d'un any enrere i un 5,7% si es compara amb la de 2019. De gener a juliol de 2023 es manté aquesta evolució a l'alça. La despesa total (10.970,8 M€) representa una pujada d'un 12,3% respecte del mateix període de 2022, mentre que la despesa realitzada per persona i dia s'eleva fins als 177,0 €, un 9,6% per sobre de la de 2022.

Per altra part, el percentatge de la planta oberta sobre l'existent (53,0%) és 20,5 punts percentuals superior al de 2021, si bé per sota del de 2019 (54,7%). Igualment, el grau d'ocupació hotelera per places a les Illes Balears en el 2022 arriba al 74,0%, per sobre del 57,0% de 2021 i apropant-se al valor assolit el 2019 (76,0%). Finalment, en termes interanuals, els viatgers allotjats a hotels durant el 2022 augmenten un 113,0% i les pernoctacions, un 116,3%. L'evolució d'aquests indicadors durant el 2023 segueix a l'alça. Al juliol, el darrer mes amb dades disponibles, el percentatge de planta oberta és del 98,0% i el grau d'ocupació hotelera del 87,5%. Ambdues variables se situen lleugerament per sobre del nivell de l'any passat. També registren increments interanuals el nombre de viatgers allotjats a hotels (2,2%) i el de pernoctacions (1,7%).

Quant al **transport**, el nombre de passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria a l'any 2022 (20,27 milions) augmenta un 87,6% interanual. Si es compara amb el trànsit produït a l'any 2019 la xifra queda lleugerament per sota (-1,8%). Al 2022, l'aeroport de Palma registra un creixement sensiblement més elevat (97,0%) que els de Maó i Eivissa, ambdós amb un increment de quasi el 69,0%. De gener a juliol de 2023 arriben 12,63 milions de passatgers a tots els aeroports de les illes, un 10,1% més que en el 2022 i superant també en un 5,8% el nivell de l'any 2019. Respecte del mateix període de 2022, els aeroports de Palma i d'Eivissa, amb increments per sobre del 10,0%, mostren una major activitat que el de Maó (5,6%).

D'altra banda, el flux de passatgers per via marítima en línia regular experimenta una forta pujada el darrer any i mig. Al 2022 arriben 3,79 milions de passatgers als ports de les Illes Balears, gairebé un 26,0% més que en el 2021. Especialment ressenyable és l'increment d'un 31,0% registrat en els ports mallorquins. Les dades corresponents al primer semestre de 2023 mantenen la mateixa tendència. En aquest període arriben 1,62 milions de passatgers que suposen un augment d'un 12,0% en relació amb el primer semestre de 2022. En termes relatius, cal destacar la pujada registrada en els ports de Menorca de quasi un 35,0% interanual.

D'altra banda, el trànsit de creuers turístics a les Illes Balears reprèn gradualment l'activitat i a l'any 2022 arriben 1,73 milions de passatgers, un 400,0% més que a l'any precedent. Durant el primer semestre de 2023 arriben 916.283 creueristes en tots els ports de l'arxipèlag que representen una pujada de gairebé el 82,0% respecte del mateix període de 2022.

El superàvit **comercial** s'ha mantingut a les Illes Balears per sisè any consecutiu. Amb la pujada dels preus, especialment els energètics com a factor esperonador, al 2022 el comerç exterior registra xifres de rècord, tant pel que fa a les vendes com a les compres. Aquest any les exportacions (2.604,4 M€) facturen un 42,2% més que en el 2021. La pujada de les importacions (2.256,4 M€), en termes relatius, és encara major (61,5%) i sens dubte reflecteix el fort increment dels preus dels béns importats que s'han registrat els dos últims anys. En qualsevol cas, el saldo comercial és positiu i arriba a 348,0 M€, amb una taxa de cobertura d'un 115,4%. Durant el primer semestre de 2023 es refrena aquesta dinàmica i tant les vendes (1.256,5 M€) com les compres a l'exterior (881,3 M€) registren davallades d'un -3,1% i un -21,1%, respectivament. Amb tot, es manté el superàvit comercial (375,2 M€) i la taxa de cobertura és d'un 142,6%.

Després del fort creixement del nombre d'empreses exportadores experimentat a l'any 2021 a causa, en gran mesura, de l'entrada en vigor del **Brexit** que ha suposat un canvi al sistema de declaració d'operacions al Regne Unit, al 2022 el nombre d'empreses que

realitzen operacions comercials amb l'exterior davalla sensiblement. Les exportadores (4.556) es redueixen un -13,6% i les importadores, un -6,5%. Més de dues tercers parts (68,2%) de les exportadores inicien o reinicien l'activitat en el mateix 2022. No obstant això, s'ha de tenir present que les empreses que fan transaccions comercials amb el Regne Unit inferiors a 400.000 euros passen a computar com a noves empreses exportadores. Així les coses, el 54,0% de les empreses exporten per un valor inferior a 1,0 k€. Únicament el 12,6% (574 empreses) es consideren exportadores regulars —han exportat en els darrers quatre anys de forma ininterrompuda— i, en conjunt, facturen el 93,0% del total de vendes a l'exterior.

Tant en el 2022 com en els primers cinc mesos d'enguany, els principals béns exportats, d'acord amb la classificació per sectors econòmics de l'ICEX, són els productes químics —especialment semimanufactures plàstiques— i els combustibles i productes derivats del petroli. Conjuntament, aquests béns representen el 60,0% de totes les vendes. Constitueixen un segon grup els béns d'equip —especialment el material de transport, com ara equipament d'aeronaus— i les manufactures de consum —entre les quals s'hi integren alguns dels articles que tradicionalment ha exportat l'arxipèlag, com el calçat, els productes tèxtils i de cuir, la joieria i bijuteria, etc. Finalment, s'ha de ressenyar l'evolució a l'alça dels articles d'alimentació i begudes. D'altra banda, els principals socis comercials de les Illes Balears són, invariablement, els països de la Unió Europea, en especial, Alemanya, França, Itàlia, Països Baixos, Bèlgica, Irlanda i Portugal. Si bé, en general, les vendes a països americans i d'altres continents són menys rellevants, al 2022 les exportacions als Estats Units, República Dominicana, Mèxic i Cuba creixen significativament.

Quant a les importacions, el gruix de les compres es concentra també en els béns d'equip, especialment el material de transport; les semimanufactures i els productes energètics. A diferència de les vendes, en les compres tenen un pes més rellevant les manufactures de consum i els aliments. El volum de facturació de la resta de sectors és sensiblement més reduït. Habitualment, Itàlia, Alemanya, Països Baixos, França i el Regne Unit són també els principals subministradors. Inusualment, al 2022 destaca la irrupció dels Estats Units com a principal proveïdor de les Illes Balears a causa de la creixuda de la partida corresponent a aeronaus i material aeronàutic. Altrament, també és ressenyable l'activitat comercial amb la Xina, sobretot quant a compres.

Per tant, superades en gran part les incerteses provocades per la desorganització de les cadenes de subministrament i les ruptures en el proveïment sorgides com a conseqüència de la pandèmia, es pot concloure que durant l'any 2022 es normalitza totalment l'activitat comercial amb l'exterior i que, si més no amb les dades disponibles de 2023, és previsible que es mantengui el mateix dinamisme.

2.1 Preus de Consum

L'espiral alcista que arranca en la primavera de 2021 —impulsada, primerament, per l'encariment dels productes energètics i dels carburants i combustibles i, més tard, agreujada per l'impacte de la guerra a Ucraïna— es perllonga al llarg de tot el 2022. L'exercici a les Illes Balears es tanca amb una variació acumulada respecte del mes de desembre de 2021 del 5,5%, un valor lleugerament inferior al del conjunt de l'Estat (5,7%). La desacceleració dels preus de les matèries primeres energètiques d'ençà de l'estiu passat juntament amb els efectes base negatius ha permès que la inflació hagi començat a moderar-se en el primer semestre de 2023. Amb tot, en els darrers mesos registra un lleuger repunt la qual cosa explica que la variació acumulada de l'índex general del mes d'agost quedi en un 4,1% a les Illes i un 3,0% a Espanya.

En qualsevol cas, les pressions inflacionistes es mantenen elevades ja que l'augment dels costos de l'energia i d'altres matèries primeres s'ha disseminat al conjunt de la cistella de consum i ha provocat el repunt en la resta de béns i serveis, particularment dels aliments i del component subjacent. Així, l'índex subjacent, que al desembre de l'any passat registra a les Illes un 7,1% interanual, al mes d'agost d'enguany se situa encara en un 4,5% en termes de variació acumulada la qual cosa indica que la inflació es pot convertir en un fenomen més persistent del que s'esperava.

Seguint la classificació de béns i serveis COICOP, els grups que tenen un comportament més inflacionista al llarg de 2022 són els aliments i begudes no alcohòliques (14,2%), mobles i articles de la llar (9,1%),

begudes alcohòliques i tabac (8,9%) i restaurants i hotels (8,3%). De gener a agost de 2023, els grups amb les pujades més marcades, en termes de variació respecte del desembre de l'any passat, són el de restaurants i hotels (11,8%), el transport (7,3%) i els aliments i begudes no alcohòliques (6,0%). La resta de grups, exceptuant els registres negatius del vestit i calçat i d'habitatge, mantenen en general un increment gradual dels preus però registren valors més baixos.

D'altra banda, la Comissió Europea, en la previsió macroeconòmica publicada en el mes de setembre —*European Economic Forecast Summer 2023*³—, preveu que en el 2023 els preus a Espanya es continuïn desaccelerant respecte de l'any 2022 i situa la variació interanual de l'IPC harmonitzat en un 3,6%, 2,0 punts percentuals per sota del valor estimat per a la mitjana dels països de l'Eurozona (5,6%). També, amb vista a l'avaluació del creixement real, d'acord amb les estimacions de l'«Actualització del Programa de Estabilidad 2023-2026»⁴, publicades pel Ministeri d'Hisenda i Funció Pública, en el 2023 la variació del deflactor del PIB se situarà en un 4,0% i en el 2024, en un 3,5%.

Així, doncs, tot i la moderació dels preus de l'energia, s'espera que la inflació es mantingui elevada a curt termini i que, sota el supòsit d'un entorn sense grans daltabaixos, l'evolució de la inflació pot estar més vinculada a la tensió en els preus dels aliments, dels carburants i als efectes indirectes dels preus de l'energia així com a la dinàmica de les demandes salarials i del creixement dels marges empresarials.

2.2 Mercat Laboral

La població activa de les Illes assoleix les 664.800 persones el 2022, fet que representa un increment del 2,5% respecte a la xifra del 2021. S'assoleix la major xifra de població activa de tota la sèrie històrica, per segon any consecutiu. En contrapartida, la població inactiva experimenta un descens, del -1,3% i encadena també dos anys consecutius de descensos.

Segons les dades de la TGSS, el 2022, tanca, de mitjana, amb 523.163 treballadors d'alta a la Seguretat Social. En termes interanuals, representa un increment del 10,4%, i s'assoleix la major la xifra d'afiliació de tota la sèrie històrica, per sobre de les 500 mil afiliacions, xifra només superada en el 2019. Pel que fa a les hores treballades, i segons les dades de l'Ibestat, l'afiliació equivalent a temps complet puja el 2022 un 12,5% respecte a l'any anterior, similar al nombre total de treballadors del règim general (12,8%).

Pel que fa a les darreres dades disponibles del 2023, i un cop transcorregut gran part de la temporada turística, les dades d'afiliació del mes d'agost segueixen registrant rècords històrics, i des del mes de maig se supera el sostre de 600 mil afiliacions, quan només

s'havia assolit prèviament en el mes de juliol del 2022. Les Illes Balears continuen essent la comunitat autònoma amb el major ritme de creació d'ocupació en el mes d'agost (3,3%), per sobre la xifra del conjunt d'Espanya (2,8%). D'aquesta manera, pel que fa a l'acumulat de gener a agost del 2023 l'afiliació se situa un 4,9% per sobre la del mateix període del 2022, i un 7,3% per sobre la xifra del 2019. En comparació, en el conjunt d'Espanya l'afiliació de gener a agost del 2023 se situa un 2,6% per sobre la xifra del 2022 i un 6,8% per sobre la del 2019.

D'altra banda, les Illes Balears tanquen amb una mitjana anual de 40.304 persones aturades, la qual cosa suposa un descens interanual del -38,6%. Es tracta d'una reducció molt important de la xifra d'atur, que se situa un -17,1% per sota de les xifres del 2019, prèvies a la pandèmia. De fet, es tracta de la xifra d'atur registrat més baixa des de l'any 2007. En comparació, en el conjunt d'Espanya es va donar una caiguda del -16,9% respecte del 2021. Pel que fa a la taxa d'atur, i segons les dades de l'enquesta de població activa, Illes Balears se situa en el 2022 en el 10,9%, dos punts per sota la del conjunt d'Espanya (12,9%). Ens hem de remuntar a l'any 2008 per trobar una taxa d'atur més baixa.

³https://economy-finance.ec.europa.eu/system/files/2023-09/ip255_en.pdf

⁴<https://www.hacienda.gob.es/CDI/Programas%20de%20Estabilidad/Programa-de-Estabilidad-2023-2026.pdf>

La xifra d'aturats va començar a reduir-se en el mes de juny de 2021 i encadena en el mes d'agost del 2023 (darrera dada disponible) vint-i-set mesos consecutius de caigudes interanuals. Així, el mes d'agost l'atur se situa en les 30.131 persones en situació d'atur, fet que representa un descens interanual del 15,7%. La taxa d'atur administratiu s'ha situat en el mes d'agost en el 4,5%, significativament per sota la del conjunt d'Espanya (11,5%).

Segons el Directori Central d'Empreses (DIRCE) de l'INE, el nombre d'empreses de les Balears del 2022 augmenta respecte de l'any anterior, un 3,2%. En comparació, en el conjunt d'Espanya han

augmentat un 1,9%. D'altra banda, els comptes de cotització d'alta de la Tresoreria General de la Seguretat Social (TGSS) registren un increment del 2,7%, respecte al 2021, amb un increment interanual continuat des del mes de juny del 2021 que en el mes d'agost del 2023 se situa en el 0,9%. Segons les dades disponibles del 2023 i pel que fa als comptes de cotització inscrits al règim general, es donen creixements consecutius i en el període de gener a agost, de mitjana, se situen un 2,3% per sobre de la xifra del mateix període del 2022. Ara bé, se situen encara un 2,6% per sota de la xifra mitjana del mateix període del 2019.

3 Annex Part I.

Creixement del VAB per branques. Variació interanual a preus constants en %

Branca	2020	2021	2022 (e)	2023 (p)	2024 (p)	2022 (e)				2023 (a)	
						I	II	III	IV	I	II
Sector agropesquer	1,7	5,0	7,0	4,2	3,8	5,3	14,2	8,7	-1,1	7,3	4,8
Indústria i energia	-12,9	1,6	1,0	0,3	-2,2	-0,9	4,7	1,3	-1,1	3,7	-3,5
Construcció	-6,6	2,1	1,2	2,7	1,9	-1,9	-1,3	6,2	2,2	3,4	4,7
Serveis	-22,4	12,9	16,6	4,2	2,8	13,3	33,0	14,9	6,0	7,1	5,0
Illes Balears	-20,3	11,1	14,2	3,9	2,6	10,2	27,9	14,1	5,5	6,5	4,8

Font: Direcció General d'Economia i Estadística

e: estimació.

a: avanç.

p: previsió.

Participació prevista de cada branca en el VAB

Branca	2023
Sector agropesquer	0,7%
Indústria i energia	7,0%
Construcció	8,5%
Serveis	83,8%
Illes Balears	100%

Font: Direcció General d'Economia i Estadística

Creixement del PIB/VAB real, comparativa amb l'entorn i amb altres organismes

	2020	2021	2022	2023	2024
Unió Europea (UE-27)	-5,6	5,4	3,4	0,8	1,4
Regne Unit	-11,0	7,6	4,1	0,3	0,6
Zona Euro	-6,1	5,4	3,3	0,8	1,3
Alemanya	-3,7	2,6	1,8	-0,4	1,1
Espanya	-11,3	5,5	5,5	2,2	1,9
Illes Balears (DGOE)	-20,3	11,1	14,6	3,9	2,6
Illes Balears (BBVA Research)				3,1	1,5
Illes Balears (FUNCAS)	-23,2	10,7	12,0	3,3	
Illes Balears (CEPREDE)		10,9	13,4	6,2	
Illes Balears (Hispalink)			13,5	4,3	2,2

Font: Comissió Europea (Interim Forecast Summer), UK Government, Direcció General d'Economia i Estadística, BBVA Research (Observatorio Regional - Octubre 2023), FUNCAS (Marzo 2023), CEPREDE (Spetiembre 2023) i Hispalink (Junio 2023)

Diferencial de creixement Illes Balears amb Zona Euro i Espanya

(en punts percentuals)	2020	2021	2022	2023	2024
Zona Euro	-14,2	5,7	11,3	3,1	1,3
Espanya	-9,0	5,6	9,1	1,7	0,7

Font: Comissió Europea (Interim Forecast Summer) i Direcció General d'Economia i Estadística

PIB Nominal de les Illes Balears

	2020	2021	2022 (e)	2023 (p)	2024 (p)
PIB Nominal (Milions d'€)	26.186,4	30.321,4	36.237,9	39.160,0	41.576,9
Variació PIB Nominal (%)	-22,8%	15,8%	19,5%	8,1%	6,2%

Font: Direcció General d'Economia i Estadística a partir de dades de l'INE i del Ministeri d'Economia i Empresa.

(p): Previsió

(e): Estimació

Evolució mercat laboral

	2020	2021	2022	2023 (p)	2024 (p)
Ocupació total	540.436	555.883	595.597	621.010,3	637.177,9
Variació interanual (%)	-10,6%	2,9%	7,1%	4,3%	2,6%
Ocupació ETC	390.285,5	421.881,7	481.454,1	499.289,4	509.165,8
Variació interanual (%)	-19,7%	8,1%	14,1%	3,7%	2,0%

Font: Direcció General d'Economia i Estadística a partir de dades de l'Ibestat.

(p): Previsió

Part II. El pressupost d'ingressos no financers. Recursos de la Comunitat Autònoma de les Illes balears de l'exercici de 2023 i previsions per al 2024

4 Introducció

El principal objectiu d'aquesta part de l'informe economicofinancer és fer un repàs de l'evolució dels ingressos no financers de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (CAIB) i, sobretot, realitzar, de les principals partides per a l'exercici 2023, les previsions de tancament de l'exercici 2023 i les estimacions per a l'exercici 2024.

La Llei Orgànica 8/1980, de Finançament de les Comunitats Autònomes (LOFCA), estableix el marc per al finançament d'aquestes entitats. Els recursos es poden classificar en:

- Tributs cedits (totalment o parcialment): Són aquells impostos que originalment pertanyen a l'Estat, però una part (o en alguns casos, la totalitat) de la seva recaptació és cedida a les comunitats autònomes (CA).
- Tributs propis: Són aquells impostos o taxes que una comunitat autònoma (CA) té competència per establir i recaptar.
- Transferències corrents incondicionades: Quantitats que l'Estat transfereix a les CA sense una finalitat específica.
- Transferències condicionades: Quantitats transferides per l'Estat a les CA per a finalitats específiques, com ara el Fons de Compensació Interterritorial, o recursos procedents de la Unió Europea.
- Recursos per endeutament: Les CA poden emetre deute per finançar les seves despeses, però aquest endeutament està sotmès a certes limitacions.
- Altres recursos: Poden provenir de la gestió administrativa o patrimonial de la CA.

Segons l'article 12 de la Llei 14/2014 de finances de la CAIB, la hisenda pública de la CAIB és constituïda pels recursos següents:

- a) Els ingressos procedents del seu patrimoni.
- b) Els ingressos derivats de les activitats que exerceixi en règim de dret privat.
- c) Els preus públics.
- d) Els tributs propis.
- e) Els tributs cedits totalment o parcialment per l'Estat.

- f) Els recàrrecs sobre els tributs de l'Estat.
- g) Les participacions en ingressos de l'Estat, mitjançant els fons i la resta de mecanismes que estableixi la legislació estatal.
- h) El producte de l'endeutament i de la resta d'operacions de crèdit.
- i) El producte de les multes i les sancions en l'àmbit de les seves competències.
- j) Les assignacions que s'estableixin en els pressuposts generals de l'Estat.
- k) Les transferències que procedeixen dels fons que regula la legislació estatal de finançament de les CA.
- l) Qualsevol altres que obtingui o que li atribueixin altres persones o entitats, públiques o privades.

Si bé l'objectiu és presentar la previsió integral d'ingressos no financers, el document se centra en els capítols I, II, i III i en les parts del capítol IV que fan referència al Sistema de Finançament Autònom (d'ara endavant, SFA) i els fons finalistes estatals i europeus, ja que representen aproximadament dos terços del pressupost total i quasi la totalitat de ingressos no financers.

Tal com es comentarà a la segona part, la major part d'ingressos no financers provenen de l'SFA. Aquests ingressos es poden dividir en dos grans grups: els recursos subjectes a liquidació i el recursos no subjectes a liquidació. Els primers inclouen alguns dels tributs cedits i els fons de l'SFA. Els segons, els tributs cedits gestionats per la CA.

D'altra banda, també cal destacar la resta de tributs cedits que no pertanyen a l'SFA (impost sobre el patrimoni de les persones físiques, l'impost sobre depòsits a entitats de crèdit i l'impost sobre el dipòsit de residus en abocadors, la incineració i la coincidència de residus) i els tributs propis.

Per realitzar les previsions de l'any següent, del primer grup d'ingressos de l'SFA, si no es disposen de dades del Ministeri d'Hisenda i funció pública, es fa servir un simulador que reproduïx el model teòric de l'SFA. Respecte al segon grup, i la resta de tributs, s'utilitza com a punt de partida les projeccions de tancament de l'exercici actual de cada

un dels tributs. A partir d'aquestes projeccions, s'estima la previsió de recaptació per a l'exercici següent, en funció de diverses variables:

- L'activitat econòmica i l'evolució del preu prevista per la Direcció General d'Economia i Estadística, que es comenta a la primera part d'aquest mateix informe.
- La sensibilitat de cada un dels ingressos a aquesta activitat econòmica.
- Els canvis normatius.
- La idiosincràsia de cada un dels tributs.

Hi ha tributs en els quals la seva recaptació està molt lligada a una determinada activitat econòmica. En alguns, els canvis normatius marquen la recaptació esperada, com pot ser l'impost cedit de residus. Altres són més estables o tenen una relació amb l'activitat econòmica menys acusada, com és el cas del cànon de sanejament d'aigua.

La Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació preveu ingressos no financers per a l'exercici de 2024 de 5.859,4 milions d'euros (M€) i així ha quedat reflectit en el límit de despesa no financera aprovat el 6 d'octubre en Consell de Govern. D'aquesta xifra es pot destacar el següent:

- Els recursos de l'SFA subjectes a liquidació s'estimen en 3.963,3 M€. Això representa 612,9 M€, o un 18,3% més que el previst per a l'exercici 2023, i un 67,6% del total d'ingressos no financers.
- Per la resta de tributs cedits (tant els que formen part de l'SFA

i no estan subjectes a liquidació com dels tributs mencionats anteriorment que no formen part de l'SFA) i els tributs propis, es preveu ingressar 1.288,1 M€ i representen un 22,0% dels ingressos no financers.

- Els ingressos procedents de fons finalistes 522,8 M€, en especial els fons *Next Generation* EU, 179,7 M€ i la transferència derivada del factor d'insularitat, 103,8 M€.

Tots aquests comentaris queden reflectits als dos darrers quadres (8 i 9) del document que sintetitzen els principals resultats de l'estudi que ofereix l'evolució i les previsions dels ingressos no financers del pressupost de la CAIB. El quadre 8 segueix la classificació econòmica per capítols, mentre el quadre 9 utilitza una classificació de finançament, més en línia amb l'estructura del document.

Els ingressos no financers de 2024 reflectits en aquest document coincideixen amb els presentats al límit de despesa no financera aprovat en el Consell de Govern. En qualsevol cas, aquests ingressos poden patir canvis durant l'elaboració dels pressupostos, en concret, en la part de nous ingressos finalistes previstos a l'exercici 2024.

La resta d'aquesta part de l'informe economicofinancer s'estructura en cinc seccions. A continuació, s'analitzen les previsions d'ingressos de l'SFA que inclouen tant la major part de tributs cedits com els fons de l'SFA. A la tercera secció es fa un repàs dels tributs cedits que no formen part de l'SFA. A la quarta secció, s'analitzen els tributs propis. A la cinquena secció es fa referència als fons finalistes. Finalment, es presenta una anàlisi per capítols i es comenten la resta d'ingressos no financers de la CAIB.

5 El Sistema de Finançament Autòmic (SFA)

La major part d'ingressos no financers d'aquesta Comunitat s'engloben dins l'anomenat SFA que es regula per la Llei 22/2009, de 18 de desembre, per la qual es regula el sistema de finançament de les CA de règim comú i ciutats amb Estatut d'autonomia i es modifiquen determinades normes tributàries. Aquest sistema inclou tributs cedits i unes transferències corrents incondicionades de l'Administració General de l'Estat (AGE). Segons les xifres contingudes a aquest informe, els ingressos de l'SFA representen un 85,8% dels ingressos no financers a 2024.

Els tributs cedits de l'SFA els podem dividir entre els subjectes a liquidació, i els no subjectes a liquidació.

El quadre 1 recull si els ingressos són subjectes a liquidació (objecte de bestreta a l'exercici t i la corresponent liquidació després de dos exercicis (t+2) o bé liquidats totalment a l'exercici t+2 (sense que hi hagi bestreta), o no subjectes a liquidació (quan no cal bestreta ni liquidació

sinó que es rep directament el que es recapta durant l'exercici). Segons la normativa vigent, els subjectes a liquidació estan cedits parcialment, llevat de l'impost sobre l'electricitat que està cedit totalment. Els no subjectes a liquidació estan totalment cedits. Una part d'ells sovint s'anomenen tributs cedits tradicionals.

Les transferències corrents incondicionades de l'SFA són els fons següents: el Fons de Garantia dels Serveis Públics Fonamentals, el Fons de Suficiència Global i els Fons de Convergència. Aquests darrers fons són els Fons de Cooperació (del qual les Illes Balears no reben res) i el Fons de Competitivitat.

A nivell de classificació econòmica, els recursos de l'SFA es comptabilitzen en el capítol 1 (Imposts directes: IRPF i ISD), Capítol 2 (Imposts indirectes: IE, ITP, AJD, Impost sobre el joc *online*), Capítol 3 (Taxes i altres ingressos) i Capítol 4 (Transferències corrents: FGSPF, FSG i Fons de Convergència).

5.1 Recursos del sistema de Finançament autonòmic subjectes a liquidació

A finals de juliol, el Ministeri, habitualment, comunica la liquidació definitiva de l'exercici t-2, informa de les bestretes de l'exercici t+1 i la previsió de liquidació que es rebrà a t+1 (corresponent a l'exercici t-1). Enguany, excepcionalment, amb un govern en funcions, no hi ha hagut cap comunicació i per això l'Oficina de Control i Anàlisi Pressupostaris (OCAP) ha fet previsions, tant de la liquidació del 2022 com de la bestreta a compte del 2024.

Previsió de Recursos de 2023

Les bestretes a compte comunicades pel Ministeri d'Hisenda i Funció Pública ascendiren 2.478,8 M€. Si bé la liquidació provisional de 2021 que figurava en els Pressuposts era de 884,3 M€, la definitiva, que es va comunicar el passat dia 25 de juliol, ha estat de 888,5 M€, 4,1 M€ superior al previst. Així, en el 2023 la Comunitat rebrà pels recursos de l'SFA subjectes a liquidació un import de 3.354,6 M€.

Recursos de 2024

La CAIB preveu ingressar en 2024 3.963,3 M€ de l'SFA, 612,9 M€ o un 18,3% més de recursos que els que es preveia percebre en l'any 2023 en el pressupost inicial. Aquests recursos es divideixen en:

- Els lliuraments a compte prevists per al 2024 que augmenten en un 10,4% respecte a 2023, fins assolir els 2.737,2 M€ (+258,4 M€). Aquest increment es deu al fet que les previsions

continuen sent de creixement econòmic i d'inflació, la qual cosa augmenta la recaptació estimada dels tributs subjectes a liquidació.

- Els recursos prevists provinents de la liquidació de l'exercici t-2 (2022) que s'incrementen un 40,1% respecte a la liquidació de 2021 en 2023, i passen de 884,3 M€ a 1.238,8 M€. La liquidació dels recursos del SFA de 2022 augmentarà significativament respecte a la de 2021. Això es deu a que la recaptació en 2022 dels tributs subjectes a liquidació va ser més elevada de l'esperat.
- A aquestes xifres, en ambdós anys, cal afegir el reintegrament de 12,68 M€ corresponents a les 240 mensualitats de reintegrament de les liquidacions negatives de 2008 i 2009, la mateixa xifra que en anys anteriors⁵.

El quadre 2 detalla els recursos corresponents a l'SFA subjectes a liquidació prevists per a 2024 segons les previsions de l'OCAP, i la comparació amb les xifres definitives de 2022 i els recursos pressupostats i definitius de 2023.

La resta de la secció s'estructura en dos apartats:

- Els tributs cedits de l'SFA subjectes a liquidació
- Fons de l'SFA

5.1.1 Tributs cedits de l'SFA (subjectes a liquidació)

El tributs cedits de l'SFA subjectes a liquidació inclouen 3 tipus d'impostos: l'IRPF, l'IVA i quasi tots els impostos especials (IE). L'Estat realitza una bestreta d'un 98% de la previsió de recaptació d'aquests tributs i en fa una liquidació dos anys després.

La regulació bàsica de l'**IRPF** es troba en la Llei 35/2006, de 28 de novembre, de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques i de modificació parcial de les lleis dels Impostos sobre Societats, sobre la Renda de no Residents i sobre el Patrimoni. Si bé està cedida a les CA el 50 % de la seva recaptació i determinats aspectes normatius, en la pràctica, donat que les CA han exercit aquesta capacitat normativa, la recaptació que les correspon no coincideix exactament amb el 50% del recaptat a cada territori.

Les bestretes previstes d'aquest recurs clau de l'SFA, per la seva capacitat recaptatòria i per ser un instrument fonamental de corresponsabilitat fiscal, apugen un 22,1% (314,6 M€), conseqüència del creixement econòmic, en general, i de l'augment significatiu en la taxa d'ocupació (i en menor grau de la d'activitat) del mercat laboral, en particular, que permetrà un augment de les rendes. A més, la liquidació de 2022, es preveu de signe positiu per 171,9 M€.

L'**IVA** va néixer amb la Llei 30/1985, de 2 d'agost si bé la norma principal que regula el tribut és la Llei 37/1992, de 28 de desembre de 1992. També és un tribut cedit al 50%, però en aquest cas les CA no tenen capacitat normativa. Per a l'obtenció de la part que correspon a cada CA no es pot prendre com a base l'import recaptat en les distintes delegacions, sinó que cal fer-ho d'acord als índexs de consum territorialitzats. Així, el càlcul de la part que correspon a cada CA es realitza fent servir la recaptació de l'Estat d'aquest impost, el percentatge de cessió i els índexs de consum que elabora i facilita l'INE just abans de cada liquidació i amb un document ad hoc.

Per al 2024 les bestretes de l'IVA s'incrementen en 23,4 M€, que representa un 1,4%, conseqüència sobretot de l'alça dels preus. A més, la previsió de liquidació de 2022 seria positiva (166,8 M€).

Els **impostos especials** (IE) són tributs de naturalesa indirecta que recauen sobre consums específics i estan regulats en la Llei 38/1992, de 28 de desembre d'impostos especials. Ben igual que succeeix amb l'IVA, les CA no tenen capacitat normativa en aquests tributs. La cessió és del 58%, excepte per a l'IE sobre els hidrocarburs (en la qual la cessió és del 58% de la tarifa estatal general i 100% de la tarifa estatal especial) i l'electricitat (en la qual la cessió és del 100%). El càlcul de les bestretes d'aquests impostos es fa de forma similar a l'IVA.

⁵ La liquidació negativa de 2008 i 2009 sovint s'agrupa amb els lliuraments a compte

Es pren la recaptació de l'Estat d'aquests tributs i es reparteix entre les CA en funció dels índexs de consum dels productes afectats per a cada un dels IE.

Les bestretes del IE per a Illes Balears es redueixen en 2024 un -5,2% respecte a 2023, motivat per la previsible caiguda en la recaptació de

5.1.2 Fons de l'SFA

El anivellament horitzontal i vertical que pretén l'SFA, s'articula mitjançant distints fons. Són aquests:

- El Fons de Garantia dels Serveis Públics Fonamentals (FGSPF)
- El Fons de Suficiència Global (FSG)
- Els fons de convergència, que al seu torn es componen de:
 - o Els fons de cooperació
 - o El fons de competitivitat

En el cas del FGSPF es fa un lliurament a compte pel 100% de la previsió (sobre el qual dos anys després es fa la corresponent liquidació amb dades definitives). El FSG també compta amb una bestreta, però d'un 98%, de forma equivalent als tributs de l'SFA subjectes a liquidació. Els fons de convergència no tenen lliuraments a compte, de manera que l'import corresponent a l'exercici es rep íntegrament dos anys després, conjuntament amb la liquidació de la resta de recursos subjectes a liquidació.

Fons de Garantia dels Serveis Públics Fonamentals (FGSPF)

El Fons de Garantia dels Serveis Públics Fonamentals (FGSPF) pretén un anivellament tant horitzontal (entre CA) com vertical (mitjançant una aportació de l'Estat al finançament de les CA). Així doncs, el seu objectiu és que totes les CA disposin d'un nivell similar de recursos per "unitat de necessitat" per finançar els serveis públics fonamentals de l'Estat del benestar (sanitat, educació i serveis socials).

Es dota amb el 75% dels recursos tributaris de les CA i els recursos aportats per l'Estat. Els primers es calculen amb les dades de "recaptació normativa", és a dir, sense exercici de les competències normatives per part de les CA. En aquest càlcul s'inclouen també els tributs cedits no subjectes a liquidació. Els recursos que aporta l'Estat es fixaren a l'inici de funcionament de l'actual SFA i evolucionen en funció de la variació dels ingressos tributaris de l'Estat (ITE), és a dir, la variació de la recaptació de l'Estat en l'IRPF, l'IVA i els IE una vegada deduïda la participació de les CA.

L'assignació entre les CA és fa per població ajustada (que pretén ajustar les dades poblacionals per aproximar millor les necessitats de despesa de cada CA). Així, es vol assegurar que cada comunitat rep els mateixos recursos per unitat de necessitat per tal de finançar els serveis públics fonamentals de l'Estat de benestar (sanitat, educació i serveis socials).

l'impost especial sobre l'electricitat en relació amb el pressupostat en 2023. Per la seva banda la liquidació del 2022 en 2024 es preveu que sigui negativa, -9,8 milions d'euros, molt més avantatjosa que els -86,5 milions previstos per al 2023.

La població ajustada és un element central de l'actual model de finançament. Al seu càlcul té molt de pes la població i la seva composició per trams (97%), però també s'inclouen altres variables que es considera que tenen influència en les necessitats de despesa: la insularitat (0,6%), la superfície (1,8%) i la dispersió de la població (0,6%). No obstant això, la població ajustada no fa referència a la població flotant, que és una variable clau a la nostra Comunitat. A més, hi ha altres factors, com poden ser el diferent cost per a la prestació d'un mateix servei a diferents CA, que també tenen un paper molt important i no es consideren a la població ajustada.

Les Illes Balears, sistemàticament, presenten un saldo negatiu d'aquest fons, conseqüència del fet que la capacitat fiscal de les Illes Balears, entesa com la part de recaptació que correspon a les Illes Balears dels tributs cedits, és superior al pes de la seva població ajustada, que reflecteix les necessitats de despesa estimades. És a dir, a les Illes Balears transfereixen recursos al sistema (resta de CA de règim comú) de manera sistemàtica; però aquesta transferència és menor si cau la recaptació tributària (i viceversa). Si es redueix la recaptació dels tributs cedits al conjunt de les CA, minva l'aportació que fa la Comunitat al FGSPF, fent que la transferència negativa sigui per un import inferior. Per això, podem dir que les transferències del FGSPF, degut al seu signe negatiu per a les Illes Balears, presenten un efecte estabilitzador del pressupost.

Així, les bestretes previstes en el FGSPF en 2024 són negatives (-297,6 M€), i per un import més significatiu que el de les bestretes de 2023 (-190,9 M€). La liquidació de 2022 en 2024 serà positiva (54,0 M€) però d'un import menor que el de la liquidació de 2021 en 2023.

Fons de Suficiència global (FSG)

L'FSG actua com a fons de tancament del sistema. Té tres finalitats importants. En primer lloc, cobreix les necessitats globals de finançament al garantir l'estatu quo de cada CA a l'inici de vigència de l'actual model (2009) respecte del sistema anterior de l'any 2002. En segon lloc, incorpora el finançament de les competències no homogènies. Finalment, estableix compensacions per canvis dels tipus impositius estatals de l'IVA i els IE, de manera que si l'Estat augmenta els tipus impositius, les CA no es beneficien d'aquests increments i viceversa⁶

⁶ L'Estat ha reduït de forma temporal el tipus impositiu de l'IVA que afecta a l'electricitat, que passa d'un 21% a un 10% (i posteriorment a un 5%). En principi, no es realitzarà cap compensació per aquest fet, degut al fet que la reducció del tipus només afecta a un producte i no a tots els que tributen al 21%. A efectes pràctics, això comporta que la CA haurà de sufragar la meitat del cost de la mesura aprovada pel Govern estatal. No obstant, si que s'haurà d'establir una compensació, de l'Estat a les CA, al FSG per a la reducció del tipus impositiu de l'IE sobre l'electricitat, que també es redueix del 5,1127% al mínim permès per l'UE de 0,5%.

Els recursos que aporta l'Estat es fixaren a l'inici de funcionament de l'actual SFA i aquesta aportació evoluciona en funció de la variació dels ingressos tributaris de l'Estat (ITE). Aquest índex es forma a partir de la recaptació de l'Estat en l'IRPF, l'IVA i els IE una vegada deduïda la participació de les CA.

El Fons de Suficiència Global també té signe negatiu per a les Illes Balears de forma sistemàtica. Per a l'exercici 2024 es preveu una bestreta a compte de -803,1 M€ i una liquidació de 2022 de -147,4 M€.

Fons de Convergència Autònoma

Aquest fons complementari o "fora del model" realment són dos: el Fons de Cooperació i el Fons de Competitivitat.

Aquests fons són aportacions addicionals de recursos per part de l'Estat amb els objectius d'afavorir l'equilibri econòmic territorial, en el primer cas, i d'aproximar les CA en termes de finançament per habitant ajustat, en el segon.

El **Fons de Cooperació** distribueix una quantitat entre les CA d'acord amb una varietat de criteris com la renda per càpita, el creixement de la població i la densitat. Es pot dir que té uns objectius i criteris de distribució semblants al del Fons de Compensació Interterritorial (fons que no forma part de l'SFA). En ambdós casos les CA beneficiàries són pràcticament les mateixes i els criteris de repartiment tenen una gran similitud (bàsicament: població i inversa de la renda per càpita). Des

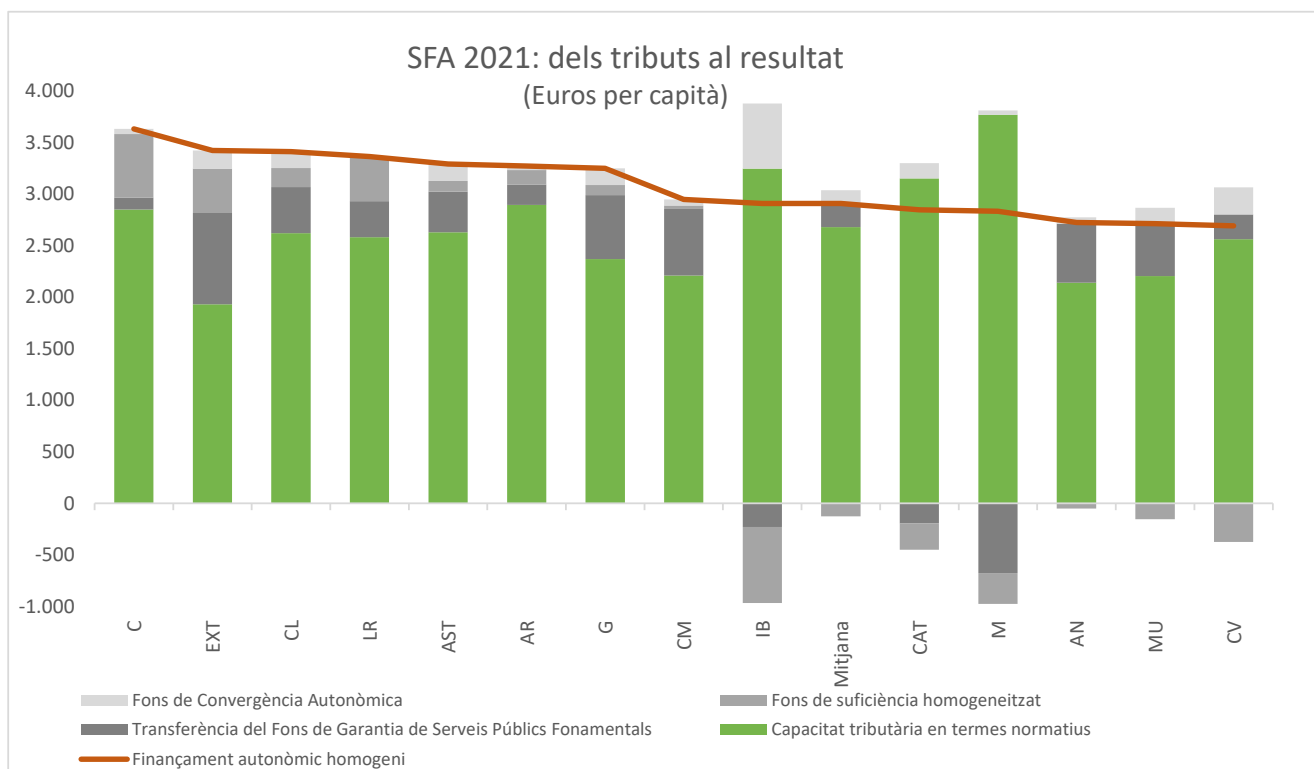
de la seva creació (a la Llei 22/2009), les Illes Balears no compleix els requisits per rebre aquest fons.

El **Fons de Competitivitat** es reparteix anualment entre les CA de règim comú amb finançament per càpita ajustat inferior a la mitjana o a la seva capacitat fiscal, en funció de la població ajustada relativa. Pretén que el resultat del model tenguí en compte la capacitat fiscal, i s'apropi, en certa mesura, al principi d'ordinalitat. Les Illes Balears depenen del Fons de Competitivitat per compensar la important reducció del finançament (i per tant, aportació al finançament de les altres CA) que suposa el FGSPF, i especialment per corregir els efectes negatius del FSG.

Atès que no hi ha lliuraments a compte dels Fons de Convergència, la liquidació sempre té signe positiu. La previsió de liquidació del Fons de Competitivitat per les Illes Balears dels recursos de 2022, a rebre en 2024, que s'han previst per part de l'OCAP, és d'1.003,2 M€ (579,8 M€ més que l'exercici anterior).

En la figura 1 es mostra de manera gràfica l'efecte que produeix en el finançament autòmic per càpita cada un d'aquests fons en cada CA. Si es sumen les transferències del FGSPF i del FSG, les Illes Balears és la segona CA que més aporta, en termes per càpita i de forma conjunta, a aquests dos fons. D'altra banda, el Fons de Competitivitat, també en termes per càpita, té una magnitud superior a la resta de regions, de manera que representa una part molt important del finançament per a la CAIB.

Figura 1: SFA 2021: dels tributs al resultat (Euros per capità)

En conclusió, es pot dir que el model conté elements clàssics de qualsevol model de finançament territorial, parteix de la capacitat tributària que confereixen els diferents tributs cedits inclosos en el model i s'estableix un nivell d'anivellament entre CA per garantir la prestació dels serveis públics fonamentals de forma més o menys homogènia en tot el territori (anivellament horitzontal mitjançant el FGSPF). Però per completar el finançament necessari per atendre aquestes i la resta de competències, el model inclou altres fons que

suposen més anivellament horitzontal i aportacions addicionals de recursos per part de l'Estat (anivellament vertical). L'aplicació pràctica ens dona un SFA excessivament complex i encara molt vinculat al finançament rebut per les CA amb el sistema de finançament previ a la Llei 22/2009 (l'estatu quo), tal com queda de manifest a l'Informe de la Comissió d'Experts del Sistema de Finançament al 2017⁷ i el Comitè Tècnic Permanent per a l'avaluació del sistema de finançament a 2018⁸.

5.2 Tributs cedits de l'SFA no subjectes a liquidació

En aquest apartat es tracten els tributs cedits que no estan subjectes a liquidació en el SFA. Aquests inclouen impostos en què la recaptació i la gestió està cedida íntegrament a les CA (excepte en el cas de l'IEDMT ja comentat). En concret inclou els impostos següents: impost sobre successions i donacions (ISD), impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats (ITPAJD), impost especial sobre determinats mitjans de transport i la taxa de joc. Entre els quals, l'impost més rellevant en termes de recaptació és l'ITPAJD, que representa un 79,4% dels tributs cedits no subjectes a liquidació.

Impost sobre successions i donacions

L'impost sobre Successions i Donacions, regulat per la Llei 29/1987, del 18 de desembre, de l'impost sobre Successions i Donacions, grava els increments de patrimoni a títol gratuït (herències, llegats, donacions...) de les persones físiques. La part més important és la que correspon a l'impost sobre successions (aproximadament un 90%) i es produeix quan el causant de la transmissió "mortis causa" va tenir la seva residència habitual al territori de les Illes Balears.

La recaptació de l'impost sobre successions depèn, bàsicament, del nombre de declaracions presentades (defuncions) i les valoracions dels béns que es transmeten (que afecten la base imposable). No s'observa una relació significativa entre l'activitat econòmica i la recaptació d'aquest impost.

Recentment, s'ha aprovat el Decret Llei 4/2023 de 18 de juliol que ha establert una bonificació del 100 % de la quota íntegra corregida per a les adquisicions per causa de mort, incloses les derivades dels pactes successoris als quals fa referència la Llei 8/2022, de 11 de novembre, de successió voluntària pactada o contractual de les Illes Balears, als adquirents del denominat grup I (és a dir, descendents i adoptats menors de 21 anys), que ja gaudien fins ara d'una bonificació del 99 %, i als del grup II (és a dir, descendents i adoptats de 21 o més anys, cònjuges, ascendents i adoptants), així com d'una bonificació del 50 % per a les persones amb vincle de consanguinitat respecte del causant de caràcter col·lateral de segon i tercer grau (a saber, germans,

nebots i tietes) integrants del grup III, sempre que el causant no tingui descendents o adoptats -o del 25 % en la resta de casos. L'impacte d'aquesta mesura s'ha quantificat en -60 M€ anuals d'ingressos, segons l'ATIB, encara que pot ser menor per l'efecte dissuasiu⁹ de les plusvàlues gravades per l'IRPF.

Tanmateix, donat el termini per presentar les liquidacions en cas de defunció, de moment, es manté la previsió de tancament de 2023 per import de 125,4 M€.

Per a 2024, amb una recaptació prevista similar a la de 2023, se'l descompta l'efecte previst de les noves bonificacions previstes en el RD 4/2023, i s'ajusta aquest per l'esmentat efecte dissuasiu, de tal manera que s'estimen uns ingressos de 77,0 M€.

Impost sobre transmissions patrimonials (ITP)

L'impost sobre transmissions patrimonials, juntament amb l'impost sobre actes jurídics documentats (explicat en el següent apartat), està regulat pel Reial Decret Legislatiu 1/1993, de 24 de setembre i desenvolupat pel Reial Decret 828/1995, de 29 de maig.

Aquest impost grava les transmissions oneroses "inter-vivus" i la constitució de drets reals (ITP). És la part més important de l'ITPAJD, i l'any 2022 van representar un 82,8% de l'import total. La recaptació depèn, principalment, de la compravenda d'immobles entre particulars (no subjectes a IVA), és a dir, majoritàriament les de segona mà. Alhora, aquestes compravendes tenen una relació forta amb l'activitat econòmica i amb altres variables com els tipus d'interès.

A partir de l'exercici 2021 la recaptació va pujar amb força a totes les CA, especialment a les Illes Balears. Aquest fet s'explica per l'augment persistent de l'import mitjà de compravenda dels immobles i el gran dinamisme del sector immobiliari. Un tercer factor es va afegir a partir del 2022 amb canvis normatius que varen el reforçar la progressivitat de l'impost. L'efecte va ser que la recaptació augmenta de forma considerable.

⁷https://www.hacienda.gob.es/CDI/sist%20financiacion%20y%20deuda/informaci%C3%B3n/informe_final_comisi%C3%B3n_reforma_sfa.pdf

⁸ Òrgan que pertany al Consell de Política Fiscal i Financera

⁹ En la redacció actual de la modificació normativa és obligatori, si es vol tenir dret a la nova bonificació fiscal, aplicar com a criteri valoratiu dels béns immobles el valor de referència. Això pot suposar, en cas de venda posterior del bé, una plusvàlua de major valor gravable per l'IRPF.

Durant l'exercici 2023, s'ha aprovat l'esmentat Decret-Llei 4/2023, de 18 de juliol, que a més d'afectar a l'ISD, introdueix canvis en la normativa de l'ITPAJD, que pretenen facilitar l'adquisició d'immobles per col·lectius especialment vulnerables i entre les seves mesures:

- Inclou un nou tipus reduït del 2% en la transmissió d'habitatges quan l'adquirent sigui menor de 36 anys; tingui dret al mínim per discapacitat d'ascendents o descendents; o, es tracti de famílies nombroses o monoparentals, i l'operació compleixi determinats requisits.
- Estableix una bonificació del 100% en la quota tributària de l'ITPAJD per la transmissió d'immobles que constitueixin la primera habitatge de joves menors de 30 anys o persones amb un grau de discapacitat superior al 33%, amb determinats requisits de residència, primera habitatge i rendes.

Per a l'exercici 2023, es va preveure un manteniment del nivell d'ingressos assolits al 2022, però la pujada dels tipus d'interès, conseqüència de les polítiques monetàries antiinflacionistes, així com el refredament de la demanda de residents estrangers, han fet que les previsions de tancament hagin sofert una important correcció a la baixa, fins als 663,4 M€. L'impacte de les mesures del DL 4/2023, que té efectes positius i negatius sobre la recaptació de l'impost, no es preveu que siguin significatius.

De cara al proper exercici 2024, l'escenari previst de manteniment de tipus d'interès alts (en comparació amb els dels darrers 10 anys) juntament amb la possible frenada econòmica dels països del nord de l'UE, provoca que no vegem prudent augmentar la previsió d'ingressos del 2024 per sobre de la previsió de tancament de 2023. Per això, la previsió del 2024 s'aproxima a la previsió de tancament del 2023.

Impost sobre actes jurídics documentats (AJD)

Aquest impost grava documents notariaus, mercantils i administratius, per exemple quan es constitueix un préstec hipotecari. Aquest impost també depèn de l'activitat econòmica.

Per a l'exercici 2023, en paral·lel a l'impost sobre les transmissions patrimonials oneroses, donada per la seva relació amb les compravendes al mercat immobiliari, s'espera que la recaptació sigui inferior del previst inicialment, 167,6 M€, xifra molt similar a la de l'any 2022.

Per a l'exercici 2024, es fa evolucionar aquesta xifra en base a l'elasticitat aplicada al PIB, resultant la xifra de 173,2 M€.

Impost especial sobre determinats mitjans de transport (IEDMT)

L'Impost Especial sobre Determinats Mitjans de Transport (IEDMT) és un impost estatal regulat al Títol II de la Llei 38/1992, de 28 de

desembre d'Impostos Especials. Grava la primera matriculació definitiva a Espanya de vehicles, embarcacions i aeronaus, nous o usats, proveïts de motor per a la seva propulsió. Aquests tipus de béns habitualment presenten una sensibilitat més elevada a la renda dels consumidors que altres tipus de béns, cosa que es tradueix en una elasticitat superior a la unitat.

L'impost depèn, en la majoria de casos, de les emissions produïdes. La tendència a llarg termini és la reducció del tipus mitjà a causa de la fabricació de vehicles de cada vegada menys contaminants. Per contra, el canvi de criteri introduït en el mesurament de les emissions pot contrarestar, de manera parcial, aquesta tendència.

Per a 2023 es plantejava una recuperació de la recaptació en base a l'increment del PIB i l'elasticitat implícita. Segons les fonts del sector, els factors que han condicionat la producció en els últims anys, com la crisi de la Covid-19, la falta de semiconductors i el problema de proveïment com a conseqüència de la guerra d'Ucraïna, s'han anat normalitzant, en part, afavorint la recuperació del sector. Amb tot això, es preveu, tancar molt per sobre de l'import previst al pressupost inicial, 9 milions més d'ingressos, i així els ingressos assoliran els 31,0 M€.

Per a 2024 es fa evolucionar aquesta xifra en base a l'elasticitat aplicada al PIB, resultant la xifra de 35,1 M€.

Taxa de joc

La taxa del joc és un tribut de l'SFA no subjecte a liquidació, en el qual, s'agrupen una sèrie de tributs estatals sobre jocs de gestió privada: taxa de joc en línia, taxa de joc de bingos i casinos i taxa de màquines recreatives, que han estat cedits al 100% per l'Estat, i per tant, les CA tenen les competències normatives i gestió. Els dos primers són variables i evolucionen de manera proporcional a l'evolució del PIB. El tercer és una taxa fixa en funció del cens de màquines recreatives existent a 1 de gener de l'exercici fiscal.

En conjunt, les taxes de joc serien poc sensibles a l'activitat econòmica, atès que gran part provenen de les taxes que paguen les màquines recreatives.

La recuperació de l'activitat econòmica ens hauria de situar en 2024 a nivells prepanidèmics en termes de recaptació. No obstant això, sembla que la recuperació d'aquest sector és més lenta del previst. Per això, la previsió del 2024 (que se suposa sigui lleugerament superior al tancament del 2023) segueix per sota dels nivells assolits el 2019.

El quadre 3 mostra la previsió per aquests tributs totalment cedits no subjectes a liquidació que, no obstant això, cal tenir en compte que formen part del conjunt de l'SFA.

Impost sobre el Patrimoni

És un tribut estatal que regulat en la Llei 19/1991, de 6 de juny, de l'impost sobre el patrimoni, i va ser aplicable fins al 31 de desembre de 2007. En els exercicis 2008, 2009 i 2010, sense haver-se derogat materialment l'impost, no va ser exigible, per aplicació de la Llei 4/2008, de 23 de desembre, que va aprovar una bonificació estatal general de la quota íntegra del 100 %.

L'impost sobre el patrimoni és un tribut cedit totalment per la Llei 22/2009, però no s'inclou a la capacitat tributària per als càlculs de la liquidació de l'SFA.

Aquest impost grava els patrimoni net de les persones físiques que se situïn per damunt un llindar relativament elevat (700.000 € a les Illes Balears), que fa que només una part petita de la població presenti autoliquidació d'aquest tribut. El patrimoni es valora a 31 de desembre i la liquidació es fa (en el mateix període de la declaració de la renda) l'any següent. El gruix de la recaptació es fa als mesos de juny, juliol i agost. La major part del patrimoni declarat correspon a capital mobiliari i una porció més petita a béns immobles.

Per tant, l'evolució d'aquest tribut queda lligada en gran mesura a l'evolució dels mercats financers i les valoracions dels béns immobles. Els primers contribueixen a la volatilitat d'aquest tribut, per la variabilitat en la valoració dels actius financers, com accions i fons d'inversió, i els segons, a l'estabilitat, inclús durant cicles baixos de l'economia, per tractar-se d'actius amb menys fluctuacions al seu valor i perquè una part significa es mesura amb valoracions cadastrals.

Per això, atès que el gruix de la recaptació ja s'ha realitzat, es pot aproximar amb un alt grau de certesa els ingressos per al 2023, en concret 85,4 milions d'euros.

Respecte a l'exercici 2024, cal esperar un augment de la recaptació de l'impost, conseqüència del creixement econòmic i el bon comportament del mercat financer espanyol durant el 2023, i així, aplicant el coeficient d'elasticitat observat en anys anteriors, es preveu un import de 86,4 milions d'euros.

Impost sobre dipòsits en entitats bancàries

L'impost sobre dipòsits en entitats bancàries és un tribut de caràcter directe que grava els dipòsits constituïts a les entitats de crèdit.

Va ser introduït per la Llei 16/2012 i modificat pel Reial Decret-Llei 8/2014, ajustant el seu tipus de gravamen a un 0,03% i establint noves regulacions i terminis per a la seva presentació i pagament.

El tribut es divideix en dues parts: el 50% de pagament a compte per a l'exercici corrent i la liquidació del 50% de l'exercici anterior. La gestió del tribut és estatal i les CA no tenen capacitat normativa. De moment, no s'adverteix una relació directa amb l'activitat econòmica.

El 2023 s'espera que la recaptació sigui similar als dos anys anteriors, 9,8 milions d'euros. El 2024, s'incrementa la previsió de tancament lleugerament fins als 10,0 milions d'euros.

Impost sobre activitats del joc (IAJ)

Finalment, cal mencionar l'Impost sobre activitats del joc (IAJ), que hem comentat en l'apartat relatiu a la taxa del joc ja que la recaptació figura en el mateix concepte en els comptes de la CA.

Impost sobre el dipòsit de residus en abocadors, la incineració i la coïncineració de residus

El cànon de residus, implantat com a tribut propi de la CAIB en el segon semestre de 2022, ha estat reemplaçat a 1 de gener de 2023 per l'Impost sobre el dipòsit de residus en abocadors, la incineració i la coïncineració de residus (d'ara endavant Impost de residus) que ha creat l'Estat en el Capítol II de la Llei 7/2022, de 8 d'abril, de residus i sòls contaminats per a una economia circular.

Aquest impost grava la deposició, incineració i coïncineració de residus en instal·lacions autoritzades, tant públiques com privades, situades en el territori d'aplicació de l'impost. Les quotes estan definides sobre les tones de residus. La liquidació es realitza trimestralment, en el mes següent del trimestre natural que es liquida.

La recaptació està cedida íntegrament a les CA, de la mateixa manera que succeeix amb l'impost sobre dipòsits en entitats de crèdit.

Aquest tribut té un abast i uns tipus impositius superiors al prèviament existent cànon de residus de la Comunitat Autònoma.

A gener de 2023 s'ha recaptat 682.531 € que correspon a la liquidació de l'últim trimestre de 2022 del cànon de residus autonòmic. A partir de 31 de març la recaptació correspon a la liquidació de l'impost de residus estatal. Estimada la càrrega de població es preveu tancar el 2023 amb 8,2 M€.

Per a 2024 es preveu que la recaptació sigui superior a la de 2023, sobretot per que seran 4 trimestres amb els tipus estatals. La previsió és de 9,8 M€.

El quadre 4 mostra la previsió per aquests tributs totalment cedits que en aquests moments no formen part de l'SFA.

7 Tributs propis

Actualment, la nostra Comunitat compta amb dos tributs propis: el cànon de sanejament d'aigües i l'impost sobre estades turístiques.

L'evolució dels tributs propis és molt diferent. Mentre el cànon de sanejament d'aigües té una part de la quota fixa important i el consum d'aigua dels residents amb prou feines es veu afectat per l'activitat econòmica; per la seva part, l'impost d'estades turístiques depèn de l'activitat turística.

No es preveu que la inflació afecti directament la recaptació de cap dels dos tributs ja que les quotes no estan definides sobre el preu del bé o servei sinó sobre el consum en litres (en el cas del cànon de sanejament d'aigües), nombre d'estades (en el cas de l'impost d'estades turístiques) o les tones de residus (en el cas del cànon de residus).

Impost sobre estades turístiques

Creat per la Llei 2/2016, del 30 de març, de l'impost sobre estades turístiques a les Illes Balears i de mesures d'impuls del turisme sostenible, aquest impost grava les estades dels turistes als allotjaments turístics. La recaptació depèn sobretot de l'afluència de turistes.

Podem distingir dos grans tipus de substituïts del subjecte passiu, que és el turista: els establiments turístics i els habitatges turístics. Tots dos es poden acollir a un règim de tributació directa o objectiva.

- Els habitatges turístics i els establiments turístics en règim d'estimació directa fan liquidacions trimestrals el mes següent de la finalització del trimestre. Per tant, els ingressos es fan en els mesos d'abril, juliol, octubre i gener (de l'any següent).
- El règim de tributació objectiva (règim majoritari) és diferent en funció de si és un establiment turístic o un habitatge turístic.
- o Els establiments turístics, que van per mòduls, índexs i signes, fan un pagament a compte al setembre en concepte del 50% de l'ocupació mitjana. Posteriorment, al mes de gener de l'any següent, es fa la liquidació en funció dels dies efectius que l'establiment va romandre obert. La liquidació en cas que l'establiment hagi obert per un període curt, pot ser baixa o fins i tot negativa.

- o Els habitatges turístics en règim objectiu fan l'ingrés corresponent a la liquidació de l'any anterior els mesos de maig i juny.

En 2023 es va preveure que l'activitat turística es mantindria en nivells similars a 2022 si bé la recaptació cauria lleugerament degut al fet que en 2022, excepcionalment, també es va recaptar el pagament a compte dels establiments en règim d'estimació del 2021 que s'havia ajornat. Amb tot això, s'estima una recaptació d'aquest impost per a 2023 de 132,0 M.

Per al 2024 es preveu que l'activitat turística mantindrà nivells similars al 2023. El pagament a compte suposa al voltant d'un 80% de la recaptació de l'exercici. Així, doncs, es preveu que la recaptació serà de 136,1 M€.

Cànon de sanejament

El Decret Legislatiu 1/2016, de 6 de maig, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei 9/1991, de 27 de novembre, Reguladora del Cànon de Sanejament d'Aigües l'estableix per finançar les actuacions de política hidràulica que executi el Govern de les Illes Balears.

Constitueix el fet imposable del cànon el vessament d'aigües residuals manifestat a través del consum real, potencial o estimat d'aigües de qualsevol procedència, llevat de les aigües pluvials recollides en aljubs o cisternes. El cànon recau sobre les llars, hotels, bars, restaurants i establiments d'altres activitats econòmiques. Té una part fixa i una part variable. Aproximadament la meitat de la recaptació correspon a la part fixa. A més, el consum d'aigua dels residents presenta una gran estabilitat. Això fa que la recaptació sigui poc sensible a l'activitat econòmica.

Respecte al 2023, coneguda la recaptació fins al mes d'agost i vist que aquesta històricament suposa entre un 59% i un 61% del total, s'estimen uns ingressos en 2023 de 88, M€.

Per al 2024 s'estima que la recaptació, una vegada aplicada l'elasticitat sobre la variació del PIB esperada, serà similar a la previsió de tancament del 2023, que s'estima en 90,1 M€.

El quadre 5 mostra els tributs propis prevists per 2024, l'execució final que es va produir a 2022, i la previsió actual per a 2023.

8 Fons finalistes

8.1. Fons estatals

Les transferències de l'Estat que no es consideren finançament general, perquè no pertanyen a l'SFA, atenen a motius específics i en la majoria de casos serveixen per finançar despesa afectada, és a dir, en cas de no realitzar la despesa, no es rebran els ingressos o s'hauran de reintegrar si s'han rebut amb anterioritat. Per això, els ingressos se solen assignar a la conselleria que té la competència relativa a aquestes despeses. Aquestes transferències s'inclouen en partides dels capítols 4 i 7, segons correspongui a transferències per cobrir despesa corrent o inversions respectivament.

En aquest apartat volem reflectir els principals fons que es preveu que rebí la Comunitat Autònoma, si bé cal tenir en compte que sobre aquestes xifres es continuaran rebent actualitzacions.

Des del punt de vista dels centres gestors responsables, destaquen:

- En matèria de **serveis socials** es preveuen transferències de l'IMSERSO entre les que destaquen els 37,0 M€ (com en 2023) previstos del programa de la dependència (cofinançada al 50% per la CAIB). També es preveu rebre transferències de l'AGE per activitats d'interès social amb el 0,7% de l'IRPF (6,5 M€), a la lluita contra la pobresa infantil (1,6 M€), per al

bo social tèrmic (1,7 M€). A més, la CAIB cofinança juntament amb l'Estat (2,7M€), actuacions en matèria de prestacions bàsiques de Serveis Socials de les corporacions locals.

- En matèria d'**ocupació**, el Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB) rep fons estatals del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE per les seves sigles en castellà) entre els que destaquen en 2024 els acords de les conferències sectorials en matèria d'ocupació, 34 M€, formació, 26,1 M€ i formació professional, 21 M€.
- La **Conselleria de Salut** espera rebre en 2024 de la Seguretat Social 34,7 M€ per assistència sanitària de desplaçats i 8,9 M€ del programa d'estalvi de incapacitat temporal, com l'any anterior.
- En matèria d'**habitatge**, la Conselleria de Habitatge, Territori i Mobilitat, espera rebre, entre altres, fons del Pla d'Habitatge 2022-2025, 8,8 milions d'euros.
- Finalment, entre les altres transferències corrents de l'Estat destaca la previsió en 2024 de 5,8 M€ per Pacte de violència de gènere.

8.2. Factor d'Insularitat

El títol III del Reial decret llei 4/2019, de 22 de febrer, del Règim Especial de les Illes Balears configurarà el Factor d'Insularitat de les Illes Balears (FIIB) com un instrument financer destinat a assegurar la deguda compensació de les conseqüències econòmiques inherents a la discontinuïtat territorial que implica el fet insular, especialment en matèria d'inversió pública.

L'article 19 del RDL 4/2019 recull el destí del factor d'insularitat i especifica que servirà per finançar actuacions en el territori de la CAIB en àmbits d'actuació especialment afectats per la situació d'insularitat i, específicament, en matèries relacionades amb transports, energia, recursos hídrics, infraestructures turístiques, beques per estudis i recerca, entre d'altres. Així, la transferència derivada del factor d'insularitat suposa una oportunitat per modernitzar i transformar les Illes cap a un model econòmic més productiu i sostenible.

L'article 18 del RDL anterior, regula la dotació inicial i evolució dinàmica del FIIB. Respecte a la dotació inicial, mitjançant l'acord de la Comissió Mixta d'Economia i Hisenda, el 23 de setembre de 2021, es va consensuar la metodologia de càlcul de la dotació inicial i es va establir

l'import del Factor d'Insularitat de l'any base 2020 en 109.661,22 milers d'euros així com que aquest import coincidiria amb la dotació inicial de 2022. Respecte a l'evolució, el segon apartat de l'esmentat article 18, indica que per als exercicis següents, la dotació anual per a l'any "t" es calcularà aplicant a la dotació inicial el seu índex d'actualització. Afegeix, que aquest índex és el quocient resultant de dividir l'import total de les inversions executades pel Sector Públic (SP) Estatal en infraestructures ferroviàries d'alta velocitat i en carreteres d'interès general corresponent a l'exercici pressupostari t-2 i els mateixos conceptes en termes homogenis, referits a l'exercici pressupostari que es fixi com a any base.

En sessió de la Subcomissió de la Comissió Mixta d'Economia i Hisenda Estat -CAIB, celebrada l'11 de maig de 2023, es va adoptar l'Acord que contenia el càlcul de l'índex d'actualització i l'import de dotació del Factor d'Insularitat per a 2023 (103.822,90 milers d'euros).

La dotació anual per a l'any 2024 serà de 103,8 M€, mateix import que el finalment acordat pel 2023, atès que es desconeix a data d'avui el que figurarà als Pressupostos Generals de l'Estat per 2024.

8.3. Fons europeus

La CAIB obté una part important del seu finançament, principalment per despesa de capital, de la UE. Els fons que ingressa la CAIB procedents d'Europa els podem dividir en dos grans grups: els instruments recurrents de la UE i els programes de recuperació extraordinaris generats arran de la COVID-19, els anomenats *Next Generation EU*.

a) Instruments recurrents

La política de cohesió que afecta a l'àmbit regional es desenvolupa mitjançant els següents fons:

- El Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) per a invertir en el desenvolupament social i econòmic de totes les regions i ciutats de la UE.
- El Fons Social Europeu Plus (FSE+) per donar suport a l'ocupació i crear una societat justa i socialment inclusiva en els països de la UE.
- El Fons de Transició Justa (FTJ) per donar suport a les regions més afectades per la transició cap a la neutralitat climàtica.

Les operacions que financen aquests fons s'emmarquen en programes operatius pluriennals. Durant el 2024 es preveu la liquidació del programa 2014-2020 i les primeres operacions del programa 2021-2027.

Com cada any, la CAIB participa en la gestió de programes europeus de la Política de Cohesió de la UE a través de la **Direcció General de Fons Europeus**, de la Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

El quadre 6 mostra les quantitats previstes per 2024, l'execució final que es va produir a 2022, i la previsió actual per a 2023.

D'altra banda, l'entitat **Fons de Garantia Agrària i Pesquera de les Illes Balears (FOGAIBA)**, organisme integrat en el sector públic instrumental (SPI) depenent del Govern de les Illes Balears i adscrit a la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació gestiona ingressos procedents del Fons Europeu Agrícola de Garantia (FEAGA), el Fons Europeu de la Pesca i Marítim (FEMP) i el Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER). Cal tenir en compte que els fons gestionats pel FOGAIBA no s'inclouen en el pressupost consolidat de la CAIB i per aquesta raó no s'inclouen al quadre 6.

b) Next Generation EU

Al juliol de 2020 la Comissió Europea va aprovar l'Instrument Europeu de Recuperació, conegut com **Next Generation EU**, un paquet d'ajudes de 750.000 M€ per al conjunt dels Estats membres dels quals

correspon a Espanya aproximadament 140.000 M€, la meitat en transferències. Aquest instrument s'articula a partir de diversos fons, els més importants dels quals són el Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR), i l'Ajut a la Recuperació per a la Cohesió i els Territoris d'Europa (REACT-EU).

L'objectiu del Govern de l'Estat amb tots aquests fons és impulsar la recuperació social i econòmica del país després de l'impacte provocat per la COVID-19. Per a això s'enforteix l'Estat de Benestar i s'impulsa un canvi en el model productiu per aconseguir un creixement sostenible i inclúsiu que modernitzi el teixit productiu apostant per l'R+D+I i la creació d'ocupació de qualitat, així com fomentar la transició ecològica i digital, la cohesió social i territorial i la igualtat.

REACT-EU

El Consell de Política Fiscal i Financera d'octubre de 2020 acordà que els recursos procedents del programa REACT-EU s'han de destinar a finançar, fonamentalment, operacions en l'àmbit de l'educació, la sanitat i els serveis socials, per pal·liar l'impacte sofert en aquests com a conseqüència de la pandèmia, així com per transformar-los estratègicament de cara al futur. Es distribueixen per a la seva execució a través dels Fons FEDER-REACT (Fons Europeu de Desenvolupament Regional) i FSE-REACT (Fons Social Europeu), dins dels programes operatius de l'Estat i de les CA ja existents, afegint un nou eix als mateixos. L'assignació total per a les Illes Balears relativa a aquest nou instrument financer REACT-EU és de 299,56 M€.

Les previsions per a 2024 ascendeixen a 179,7 M€ de fons REACT-EU (136,2 M€ de FEDER i 43,5 M€ de FSE), en ordre a la previsió de certificació de la despesa elegible durant els exercicis 2021, 2022, 2023 i 2024.

MRR

Els fons de l'MRR es canalitzen a través Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR) que va elaborar el Govern d'Espanya i que va ser validat pel Consell Europeu el 13 de juliol de 2021. El PRTR defineix el programa d'inversions i reformes a què s'han de destinar els recursos i executen les diferents administracions en funció de les seves competències.

La transferència dels fons que han de gestionar les CA es produeix fonamentalment mitjançant les conferències sectorials, en què s'acorden els criteris de repartiment i la distribució territorial dels crèdits i es fa efectiva amb l'aprovació per part del ministeri corresponent de l'instrument jurídic que formalitza el traspàs.

El pressupost per a 2024 no preveu ingressos no financers del MRR provinents de l'Administració General de l'Estat (AGE), atès que no se'n té constància fefaent dels imports o anul·lats en l'àmbit de la programació sectorial. No obstant això, els ingressos produïts en el 2021, 2022 i 2023 per a finançar despesa executable en el 2024, formaran part dels ingressos financers com a variació dels actius financers (al Capítol 8) per import de 342,6 M€ addicionals, a fi i efecte de procurar la transparència i traçabilitat pressupostària dels recursos MRR.

Amb la inclusió dels romanents de crèdit amb finançament afectat dels ingressos materialitzats en exercicis anteriors com un nou actiu financer en l'exercici 2024, es procura que una bona part dels recursos MRR tinguin la seva contrapartida inicial en el projecte de pressupost de despeses com a element rellevant del procés de tramitació parlamentària mentre es desenvolupi el Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència.

El quadre 7 mostra els imports prevists per Fons Europeus *Next Generation* per el 2024, l'execució final que es va produir a 2022, i la previsió actual per a 2023.

9 Classificació econòmica dels ingressos

A continuació es mostra la previsió definitiva dels ingressos no financers per a 2024 seguint la classificació econòmica en capítols, articles, conceptes i subconceptes, segons s'indica en l'Ordre, de 27 de juliol, d'elaboració dels pressuposts generals de la CAIB per a l'any 2024.

Atès que en les seccions anteriors ja s'ha justificat la major part d'aquestes partides, en aquesta secció bàsicament resta comentar algunes partides que han quedat fora de l'anàlisi anterior.

Respecte a les **operacions corrents**, que corresponen als ingressos que es generen de manera regular i habitual, i que es destinen a finançar les despeses corrents de l'entitat, s'han de distingir els tributaris dels patrimonials.

Els ingressos de naturalesa **tributària** són els impostos directes (capítol 1), impost indirectes (capítol 2) i taxes i preus públics (capítol 3).

Els **imposts directes** graven directament la riquesa del ciutadà. Entre els més destacats són la tarifa autonòmica de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques (IRPF) (concepte 100), l'Impost general sobre successions i donacions (110), l'Impost extraordinari sobre el patrimoni de les persones físiques (111) i l'Impost sobre dipòsits en entitats bancàries (112).

La previsió del capítol per 2024 és de 2.084,6 M€, el que representa un 37,3% dels ingressos corrents i un 35,6% dels ingressos no financers.

Els impostos indirectes graven les transaccions o el consum. Aquest capítol inclou tributs que pertanyen a l'SFA:

- Tributs subjectes a liquidació, com són l'Impost sobre el valor afegit (concepte 210), la majoria d'imposts especials (subconceptes 220.01.- IE sobre la cervesa, 220.03.- IE sobre

l'alcohol i begudes derivades, 220.04.- IE sobre les labors del tabac, 220.05.- IE sobre els hidrocarburs, 220.07.- IE sobre productes intermedis i 220.09.- IE sobre l'electricitat)

- Tributs no subjectes a liquidació com són l'ITPAJD (conceptes 200- Impost sobre transmissions "inter-vius" i 201- Impost sobre actes jurídics documentats) i l'Impost especial sobre determinats mitjans de transport (subconcepte 220.06)

També inclou en l'article 28 tres tributs propis: Impost sobre estades turístiques (concepte 281), Cànon de sanejament d'aigües (283) i Impost sobre el dipòsit de residus en abocadors, la incineració i la coïncineració de residus (284).

Els impostos indirectes representen la principal font de finançament de la CAIB i ascendeixen a 3.370,4 M€, el que representa un 60,3% dels ingressos corrents i un 57,5% dels ingressos no financers.

Les taxes, prestacions de serveis i altres ingressos (capítol 3), es preveuen ingressos al 2024 per import de 79,7 M€. Representen un 1,4% dels ingressos corrents i dels ingressos no financers. Recullen taxes, preus públics i altres ingressos. Destaca la taxa de joc, ja comentada amb anterioritat, i diverses taxes del Servei de Salut, entre les quals destaquen les derivades de la facturació de prestacions d'assistència sanitària. També s'han d'esmentar les previsions per recàrrecs i multes i altres ingressos (article 39).

Les **transferències corrents** (capítol 4) recullen, sobretot imports corresponents als fons de l'SFA, així com aportacions de tercers, principalment de l'Estat i la UE, que es solen instrumentar mitjançant fons de caire finalista.

Per a l'exercici, es preveuen transferències per import de 47,0 M€, un 0,8% dels ingressos corrents i dels no financers. Cal recordar que inclou les transferències negatives FGSPF i el FSG, -1.194,1 M€.

Els **ingressos patrimonials** (capítol 5) recull entre altres, ingressos per interessos de bestretes i préstecs concedits, dipòsits, els dividends i participació en beneficis, les rendes de béns immobles, el producte de concessions i aprofitaments especials i altres ingressos patrimonials. Destaquen sobretot, els lloguers d'edificis en general (subconcepte 54002).

En qualsevol cas, aquest capítol té un pes residual en el pressupost, al voltant d'un 0,1% dels ingressos no financers.

Respecte a les **operacions capital**, que corresponen als ingressos que no són inherents a l'operativa habitual de la CA, i solen ser puntuals i

amb un destí determinat. Inclouen els ingressos per desinversions i les transferències de capital.

Els ingressos per **alienació d'inversions reals** (capítol 6), són ingressos procedents de vendes d'immobles i d'altre immobilitzat. No s'ha previst cap ingrés en aquest capítol per a l'exercici 2024.

Les **transferències de capital** (capítol 7), inclou les aportacions de tercers per finançar determinades actuacions inversores. A l'exercici 2024 el gruix de transferències de capital provenen de Fons de la UE i del Factor d'Insularitat.

Quadre 1: Sistema de Finançament Autonòmic vigent (Llei 22/2009)

Tipus de recurs	Recurs de l'SFA (Llei 22/2009)	Cessió	% de cessió	Bestreta a l'any t	Liquidació a l'any t+2
Tributs cedits	IRPF	Parcial	50,0%	Sí	Sí
	IVA		50,0%		
	IE (Alcohol, productes intermedis, cervesa, hidrocarburs, tabac)	Parcial	58,0%	Sí	Sí
	Electricitat	Total	100,0%	Sí	Sí
	Tradicionals (TCTs): ITP, AJD, ISD, Tributs sobre el joc, Taxes afectes a recursos transferits	Total	100,0%	No	No
	Impost sobre determinats mitjans de transport (IEDMT)	Total	100,0%	No hi ha bestreta, es liquida directament	
Transferències incondicionades	Fons de garantia dels serveis públics fonamental (FGSPF)			Sí	Sí
	Fons de suficiència global (FSG)			Sí	Sí
	Fons de convergència: Fons de Cooperació i Fons de competitivitat			No	Sí

Font: Elaboració pròpia

Quadre 2: Ingressos del Sistema de Finançament Autonòmic subjectes a liquidació (en milers d'euros)

	Executat 2022	Pressupost 2023	Previsió tancament 2023	Previsió 2024	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024 / prev tancament 2023
Lliuraments a compte de l'exercici t	2.147.971	2.478.828	2.478.828	2.737.225	258.396.740	10,4%
10000.- Tarifa autonòmica de l'IRPF	1.414.460	1.424.646	1.424.646	1.739.250	314.603.554	22,1%
21000.- Impost sobre el valor afegit	1.462.178	1.701.321	1.701.321	1.724.740	23.419.216	1,4%
22003.- Impost especial sobre l'alcohol i begudes derivades	13.953	18.736	18.736	17.232	-1504.728	-8,0%
22007.- Impost especial sobre productes intermedis	509	697	697	575	-121.922	-17,5%
22001.- Impost especial sobre la cervesa	6.050	6.060	6.060	5.945	-114.670	-1,9%
22004.- Impost especial sobre les labors del tabac	117.510	118.309	118.309	124.414	6.105.031	5,2%
22005.- Impost especial sobre els hidrocarburs	198.540	221.222	221.222	220.402	-819.972	-0,4%
22009.- Impost especial sobre l'electricitat	36.242	29.431	29.431	5.381	-24.049.269	-81,7%
40001.- Fons de Garantia de Serveis Públics Fonamentals	-263.578	-190.916	-190.916	-297.575	-106.659.857	55,9%
40002.- Fons de Suficiència Global	-837.894	-850.678	-850.678	-803.139	47.539.358	-5,6%
Liquidacions anys anteriors pendents	56.580	-12.683	-12.683	-12.683	0	0,0%
21000.- Impost sobre el valor afegit	0	0	0	0	0	
40000 Liquidación SII de IVA de 2017	69.263	0	0	0	0	

	Executat 2022	Pressupost 2023	Previsió tancament 2023	Previsió 2024	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024/ inicial 2023	Var 2024 / prev tancament 2023
40008 Bestretes per ajornament devol. liquid. Negatives	0	0	0	0	0		
40009 Liquidació d'exercicis anteriors	-12.683	-12.683	-12.683	-12.683	0	0,0%	0,0%
Liquidació de l'exercici t-2	521.711	884.318	888.458	1.238.780	354.462.395	40,1%	39,4%
10000.- Tarifa autonòmica de l'IRPF	-154.273	43.371	54.853	171.930	128.558.801	296,4%	213,4%
21000.- Impost sobre el valor afegit	-107.227	88.026	90.749	166.793	78.767.339	89,5%	83,8%
22003.- Impost especial sobre l'alcohol i begudes derivades	-2.398	0	-2.892	1.967	1.967.010		-168,0%
22007.- Impost especial sobre productes intermedis	15	0	-0	30	29.692		-65353,9%
22001.- Impost especial sobre la cervesa	-147	0	-227	-300	-299.997		32,2%
22004.- Impost especial sobre les labors del tabac	-54.158	0	-49.653	8.864	8.864.486		-117,9%
22005.- Impost especial sobre els hidrocarburs	-68.301	0	-23.496	10.392	10.392.197		-144,2%
22009.- Impost especial sobre l'electricitat	-6.749	0	-9.242	-30.741	-30.741.402		232,6%
22099 - Liquidación ejercicios anteriores impuestos especiales	0	-86.582	0	0	86.581.850	-100,0%	
40001.- Fons de garantia	156.134	87.409	78.958	53.978	-33.430.687	-38,2%	-31,6%
40002.- Fons de suficiència	158.729	10.818	10.818	-147.382	-158.199.780	-1462,4%	-1462,4%
40003.- Fons de Convergència (Fons de Competitivitat)	600.086	741.275	738.590	1.003.248	261.972.885	35,3%	35,8%
40009 Liquidació d'exercicis anteriors	0	0	0	0	0		
Total SFA (recursos subjectes a liquidació)	2.726.262	3.350.462	3.354.603	3.963.321	612.859.134	18,3%	18,1%

Font: Ministeri de Hisenda i Funció Pública i elaboració pròpia

Quadre 3: Ingressos de tributs cedits de l'SFA no subjectes a liquidació (en milers d'euros)

	Executat 2022	Pressupost 2023	Previsió tancament 2023	Previsió 2024	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024/ inicial 2023	Var 2024 / prev tancament 2023
110 Impost general sobre successions i donacions	124.705	107.469	125.440	76.988	-30.480.681	-28,4%	-38,6%
200 Impost sobre transmissions "inter-vius"	812.287	798.338	663.383	670.417	-127.920.638	-16,0%	1,1%
201 Impost sobre actes jurídics documentats	169.116	180.787	167.578	173.200	-7.586.829	-4,2%	3,4%
220.06.- Impost especial sobre determinats mitjans de transport	24.079	22.000	31.000	35.120	13.119.922	59,6%	13,3%
300 Taxes de joc	31.792	27.826	34.826	35.686	7.859.664	28,2%	2,5%
Total tributs cedits SFA no subjectes a liquidació	1.161.978	1.136.420	1.022.227	991.411	-145.008.562	-12,8%	-3,0%

Font: Elaboració pròpia

Quadre 4: Ingressos de tributs cedits no inclosos a l'SFA (en milers d'euros)

	Executat 2022	Pressupost 2023	Previsió tancament 2023	Previsió 2024	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024 / prev tancament 2023
111 Impost extraordinari sobre el patrimoni de les persones físiques	85.263	85.479	85.353	86.407	928.208	1,1%	1,2%
112 Impost sobre dipòsits en entitats bancàries	9.530	9.742	9.822	9.974	231.421	2,4%	1,5%
284 Impost sobre dipòsit de residus en abocador, incineració i coinciner.	1.028	8.186	8.186	9.803	1.616.518	19,7%	19,7%
Total tributs cedits NO SFA	95.821	103.407	103.362	106.183	2.776.147	2,7%	2,7%

Font: Elaboració pròpia

Quadre 5: Ingressos de tributs propis (en milers d'euros)

	Executat 2022	Pressupost 2023	Previsió tancament 2023	Previsió 2024	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024 / prev tancament 2023
281 Impost s/estades turístiques i turisme sostenible	151.646	132.000	132.000	136.073	4.073.435	3,1%	3,1%
283 Cànon de sanejament d'aigües	87.458	85.628	88.928	90.122	4.493.636	5,2%	1,3%
Total tributs propis	239.104	217.628	220.928	226.195	8.567.070	3,9%	2,4%

Font: Elaboració pròpia

Quadre 6: Fons Europeus (Sense Fons Next Generation EU) (en milers d'euros)

	Executat 2022	Pressupost 2023	Previsió tancament 2023	Previsió 2024	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024 / prev tancament 2023
49							
49000 Del Fons Social Europeu	14.856	12.772	65.335	5.786	-6.985.474	-54,7%	-91,1%
49200 Altres transferències de la Unió Europea	1.087	34	-142	14.166	14.131.641	41320,6%	-10067,9%
79					0		
79000 Del Fons Europeu de Desenvolupament Regional	21.376	3.808	1.827	17.065	13.256.819	348,1%	834,3%
79600 Altres transferències de la UE	271	0	71		0		-100,0%
Total Fons europeus (sense Fons Next Generation EU)	37.590	16.614	67.091	37.017	20.402.985	122,8%	-44,8%

Font: Elaboració pròpia

Quadre 7: Fons Europeus Next Generation EU (en milers d'euros)

		Executat 2022	Pressupost 2023	Previsió tancament 2023	Previsió 2024	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024 / prev tancament 2023
49001	Del Fons Social Europeu - REACT EU	15.215	26.746	0	43.479	16.733.349	62,6%	
79001	Del FEDER - REACT EU	76.621	75.163	0	136.181	61.018.700	81,2%	
Total		91.836	101.909	0	179.661	77.752.049	76,3%	

Font: Elaboració pròpia

Quadre 8. Ingressos consolidats de la CAIB. Estructura Econòmica (en milers d'euros)

	Executat 2022	Pressupost 2023	Previsió tancament 2023	Previsió 2024	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024 / prev tancament 2023
Capítol 1. Imposts directes	1.479.686	1.670.708	1.700.114	2.084.549	413.841.303	24,8%	22,6%
10000 Impost sobre la renda de les persones físiques	1.260.187	1.468.018	1.479.499	1.911.180	443.162.355	30,2%	29,2%
11000 Impost sobre successions i donacions	124.705	107.469	125.440	76.988	-30.480.681	-28,4%	-38,6%
11100 Impost sobre el patrimoni	85.263	85.479	85.353	86.407	928.208	1,1%	1,2%
11200 Impost sobre dipòsits en entitats bancàries	9.530	9.742	9.822	9.974	231.421	2,4%	1,5%
Capítol 2. Imposts indirectes	2.841.631	3.324.159	3.192.090	3.370.430	46.270.904	1,4%	5,6%
21 Impost sobre el valor afegit	1.354.951	1.789.347	1.792.071	1.891.534	102.186.555	5,7%	5,6%
22 Sobre consums específics	265.145	329.872	339.944	399.281	69.408.227	21,0%	17,5%
Imposts especials subjectes a lliurament a compte i liquidació	241.067	307.872	308.944	364.161	56.288.306	18,3%	17,9%
IE s/ determinats mitjans de transport	24.079	22.000	31.000	35.120	13.119.922	59,6%	13,3%
20 Impost sobre transmissions patrimonials i AJD	981.403	979.125	830.961	843.617	-135.507.466	-13,8%	1,5%
200 Impost sobre transmissions "inter-vius"	812.287	798.338	663.383	670.417	-127.920.638	-16,0%	1,1%
20000 Sobre transmissions "inter vivos"	812.285	798.336	663.383	670.417	-127.918.918	-16,0%	1,1%
20001 Sobre transmissions "inter vivos", timbres	2	2	0	0	-1.720	-100,0%	
201 Impost sobre actes jurídics documentats	169.116	180.787	167.578	173.200	-7.586.829	-4,2%	3,4%
20100 Sobre actes jurídics documentats	168.563	180.415	167.578	173.200	-7.214.399	-4,0%	3,4%
20101 Sobre actes jurídics documentats, timbres	553	372	0	0	-372.430	-100,0%	
28 Altres impostos indirectes	240.132	225.815	229.115	235.998	10.183.588	4,5%	3,0%
281 Impost sobre estades turístiques	151.646	132.000	132.000	136.073	4.073.435	3,1%	3,1%
283 Cànon de sanejament d'aigües	87.458	85.628	88.928	90.122	4.493.636	5,2%	1,3%
286 Cànon sobre residus / Impost sobre residus	1.028	8.186	8.186	9.803	1.616.518	19,7%	19,7%
Capítol 3. Taxes, preus públics i altres ingressos	145.303	71.577	133.937	79.669	8.091.995	11,3%	-40,5%
Taxa Joc	31.792	27.826	34.826	35.686	7.859.664	28,2%	2,5%
Resta capítol 3	113.511	43.750	99.110	43.983	232.331	0,5%	-55,6%

	Executat 2022	Pressupost 2023	Previsió tancament 2023	Previsió 2024	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024 / prev tancament 2023
Capítol 4. Transferències corrents	152.224	49.822	132.568	46.987	-2.834.973	-5,7%	-64,6%
40 De l'AGE	120.339	10.195	61.901	-16.434	-26.628.814	-261,2%	-126,5%
Transferències SFA	-199.206	-214.775	-225.910	-203.553	11.221.919	-5,2%	-9,9%
Fons de garantia	-107.444	-103.507	-111.957	-243.597	-140.090.544	135,3%	117,6%
Fons de suficiència global	-679.165	-839.860	-839.860	-950.521	-110.660.422	13,2%	13,2%
Fons de convergència	600.086	741.275	738.590	1.003.248	261.972.885	35,3%	35,8%
Liquidació d'exercicis anteriors	-12.683	-12.683	-12.683	-12.683	0	0,0%	0,0%
Altres transferències SP Estatal (no SFA)	319.545	224.970	287.812	187.119	-37.850.733	-16,8%	-35,0%
Resta capítol 4	31.885	39.627	70.667	63.421	23.793.841	60,0%	-10,3%
Capítol 5. Ingressos patrimonials	3.639	4.091	10.573	5.154	1.062.454	26,0%	-51,3%
INGRESSOS CORRENTS	4.622.483	5.120.356	5.169.283	5.586.788	466.431.683	9,1%	8,1%
Capítol 6. Alienació d'inversions reals	507	0	2.586	0	0		-100,0%
Capítol 7. Transferències de capital	680.187	326.242	415.216	272.612	-53.630.392	-16,4%	-34,3%
INGRESSOS NO FINANCERS	5.303.177	5.446.598	5.587.085	5.859.400	412.801.291	7,6%	4,9%

Font: Elaboració pròpia

Quadre 9. Ingressos consolidats de la CAIB. Estructura de Finançament (en milers d'euros)

	Executat 2022	Pressupost 2023	Previsió tancament 2023	Previsió 2024	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024 / prev tancament 2023
1- Recursos subjectes a liquidació de l'SFA	2.726.262.007	3.350.462.219	3.354.603.202	3.963.321.353	612.859.134	18,3%	18,1%
a.- Lliuraments a compte de l'exercici t	2.147.971.013	2.478.827.870	2.478.827.866	2.737.224.610	258.396.740	10,4%	10,4%
10000.- Tarifa autonòmica de l'IRPF	1.414.459.780	1.424.646.290	1.424.646.290	1.739.249.844	314.603.554	22,1%	22,1%
21000.- Impost sobre el valor afegit	1.462.177.780	1.701.321.260	1.701.321.259	1.724.740.476	23.419.216	1,4%	1,4%
22003.- Impost especial sobre l'alcohol i begudes derivades	13.953.380	18.736.490	18.736.490	17.231.762	-1.504.728	-8,0%	-8,0%
22007.- Impost especial sobre productes intermedis	509.470	696.510	696.510	574.588	-121.922	-17,5%	-17,5%
22001.- Impost especial sobre la cervesa	6.049.920	6.059.920	6.059.920	5.945.250	-114.670	-1,9%	-1,9%
22004.- Impost especial sobre les labors del tabac	117.509.920	118.308.920	118.308.920	124.413.951	6.105.031	5,2%	5,2%
22005.- Impost especial sobre els hidrocarburs	198.540.130	221.221.770	221.221.770	220.401.798	-819.972	-0,4%	-0,4%
22009.- Impost especial sobre l'electricitat	36.242.400	29.430.720	29.430.720	5.381.451	-24.049.269	-81,7%	-81,7%
40001.- Fons de Garantia de Serveis Públics Fonamentals	-263.577.657	-190.915.590	-190.915.593	-297.575.447	-106.659.857	55,9%	55,9%
40002.- Fons de Suficiència Global	-837.894.110	-850.678.420	-850.678.420	-803.139.062	47.539.358	-5,6%	-5,6%
b.- Liquidacions anys anteriors pendents	56.579.694	-12.683.160	-12.683.160	-12.683.160	0	0	0
21000.- Impost sobre el valor afegit	0	0	0	0	0		

	Executat 2022	Pressupost 2023	Previsió tancament 2023	Previsió 2024	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024/ inicial 2023	Var 2024/ prev tancament 2023
40000.- Liquidación SII de IVA de 2017	69.262.854	0	0	0	0		
40008.- Bestretes per ajornament devol. liquid. Negatives	0	0	0	0	0		
40009 Liquidació d'exercicis anteriors	-12.683.160	-12.683.160	-12.683.160	-12.683.160	0	0	0
c.- Liquidació de l'exercici t-2	521.711.300	884.317.509	888.458.496	1.238.779.904	354.462.395	40,1%	39,4%
10000.- Tarifa autonòmica de l'IRPF	-154.272.600	43.371.430	54.852.731	171.930.231	128.558.801	296,4%	213,4%
21000.- Impost sobre el valor afegit	-107.226.730	88.025.980	90.749.381	166.793.319	78.767.339	89,5%	83,8%
22003.- Impost especial sobre l'alcohol i begudes derivades	-2.398.280	0	-2.892.401	1.967.010	1.967.010		-168,0%
22007.- Impost especial sobre productes intermedis	15.410	0	-46	29.692	29.692		-65353,9%
22001.- Impost especial sobre la cervesa	-146.820	0	-226.878	-299.997	-299.997		32,2%
22004.- Impost especial sobre les labors del tabac	-54.158.280	0	-49.653.135	8.864.486	8.864.486		-117,9%
22005.- Impost especial sobre els hidrocarburs	-68.301.060	0	-23.496.288	10.392.197	10.392.197		-144,2%
22009.- Impost especial sobre l'electricitat	-6.749.380	0	-9.241.566	-30.741.402	-30.741.402		232,6%
22099 - Liquidación ejercicios anteriores impuestos especiales	0	-86.581.850	0	0	86.581.850	-100,0%	
40001.- Fons de garantia	156.133.910	87.408.709	78.958.232	53.978.022	-33.430.687	-38,2%	-31,6%
40002.- Fons de suficiència	158.729.220	10.818.070	10.818.073	-147.381.710	-158.199.780	-1462,4%	-1462,4%
40003.- Fons de Convergència (Fons de Competitivitat)	600.085.910	741.275.170	738.590.394	1.003.248.055	261.972.885	35,3%	35,8%
40009 Liquidació d'exercicis anteriors	0	0	0	0	0		
2- Tributs SFA cedits no subjectes a liquidació	1.226.007.697	1.212.000.909	1.090.762.536	1.061.908.830	-150.092.079	-12,4%	-2,6%
a.- Que formen part de l'SFA							
110 Impost general sobre successions i donacions	124.704.947	107.468.840	125.439.763	76.988.159	-30.480.681	-28,4%	-38,6%
ITPAJD	981.402.613	979.124.770	830.960.978	843.617.304	-135.507.466	-13,8%	1,5%
200 Impost sobre transmissions "inter-vius"	812.286.535	798.337.660	663.382.568	670.417.022	-127.920.638	-16,0%	1,1%
201 Impost sobre actes jurídics documentats	169.116.077	180.787.110	167.578.410	173.200.281	-7.586.829	-4,2%	3,4%
220.06.- Impost especial sobre determinats mitjans de transport	24.078.679	22.000.000	31.000.000	35.119.922	13.119.922	59,6%	13,3%

	Executat 2022	Pressupost 2023	Previsió tancament 2023	Previsió 2024	Var 2024 / inicial 2023	Var 2024/ inicial 2023	Var 2024/ prev tancament 2023
b.- Que no formen part de l'SFA							
111 Impost extraordinari sobre el patrimoni de les persones físiques	85.263.221	85.478.630	85.353.260	86.406.838	928.208	1,1%	1,2%
112 Impost sobre dipòsits en entitats bancàries	9.530.288	9.742.380	9.822.247	9.973.801	231.421	2,4%	1,5%
286 Cànon sobre residus / Impost sobre residus	1.027.949	8.186.289	8.186.289	9.802.807	1.616.518	19,7%	19,7%
3.- Tributs propis	239.104.293	217.628.230	220.928.230	226.195.300	8.567.070	3,9%	2,4%
281 Impost s/estades turístiques i turisme sostenible	151.646.361	132.000.000	132.000.000	136.073.435	4.073.435	3,1%	3,1%
283 Cànon de sanejament d'aigües	87.457.932	85.628.230	88.928.230	90.121.866	4.493.636	5,2%	1,3%
4.- Taxes i preus públics	145.302.689	71.576.637	133.936.662	79.668.632	8.091.995	11,3%	-40,5%
300 Taxes de joc	31.791.511	27.826.430	34.826.320	35.886.094	8.059.664	29,0%	3,0%
Altres	113.511.178	43.750.207	99.110.342	43.982.538	232.331	0,5%	-55,6%
5.- Ingressos patrimonials	3.639.461	4.091.475	10.573.280	5.153.929	1.062.454	26,0%	-51,3%
6.- Fons finalistes	448.861.702	343.383.939	287.639.397	522.844.514	179.460.575	52,3%	81,8%
Fons estatals	319.436.243	224.861.139	220.548.784	306.166.680	81.305.541	36,2%	38,8%
Fons UE	129.425.459	118.522.800	67.090.613	216.677.834	98.155.034	82,8%	223,0%
7.-Altres ingressos	513.999.596	247.455.089	488.641.296	307.230	-247.147.859	-99,9%	-99,9%
TOTAL INGRESSOS NO FINANCERS	5.303.177.444	5.446.598.498	5.587.084.603	5.859.399.790	412.801.292	7,6%	4,9%

Font: Elaboració pròpia

G CONSELLERIA
O ECONOMIA, HISENDA
I I INNOVACIÓ
B DIRECCIÓ GENERAL
/ ECONOMIA I ESTADÍSTICA